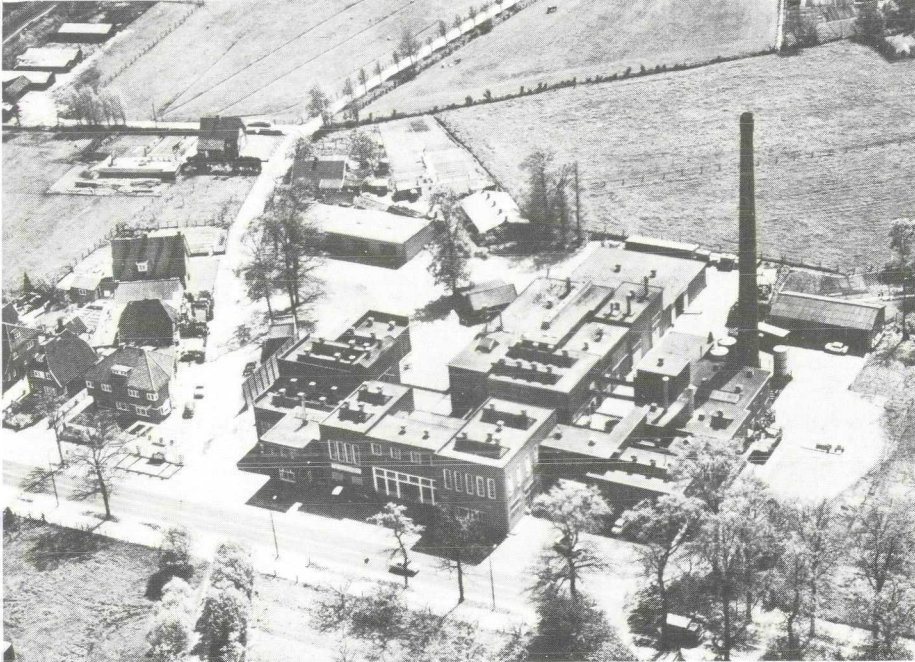

De Klapperman

Deel 3

1962-1986

ROOMBOTERFABRIEK "DE VOORUITGANG"

Bijdragen tot de geschiedenis van Woudenberg - december 1989

Hoofdstuk VII (1962-1968)

1962

Samenwerking met buurtbedrijven

Het in 1961 gevraagde deskundig rapport over samenwerking met andere fabrieken werd in de vergadering van de Commissarissen van 5 februari 1962 behandeld. Dit rapport gaf aan dat een fusie met andere fabrieken de voorkeur verdiende. Tot zo'n ingrijpende maatregel voelden de Commissarissen zich niet aangetrokken. Gelet op de geest van de tijd en de komende samenwerking in Europees verband vond men het niet goed als alleenstaand bedrijf verder te werken. Men wilde wel samenwerking zoeken maar men zag een fusie met een ander bedrijf niet in het belang van de melkleveranciers. De fabriek in Woudenberg was gericht op het bevorderen van de boerenbelangen, terwijl bij de partners de belangen van de melkslijters prevaleerden. In de vergadering van 12 maart 1962 werd het rapport door de samensteller toegelicht. Deze kwam tot de slotsom dat een fusie met de fabriek 'Amersfortia' te Amersfoort zeker niet was aan te bevelen. Hij dacht meer aan een samenwerking met de fabriek in Leersum.

Boterinpakmachine

De directeur stelde voor een gebruikte boter-inpakmachine aan te schaffen, waarin zachte boter kon worden verpakt direct nadat ze was gekarnd. Deze machine werd aangeboden voor een prijs van f 16.000,-.

De Commissarissen hadden geen bezwaren.

Bijdrage voor het Verenigingsgebouw

De directeur had een verzoek ontvangen van de burgemeester van Woudenberg om een bijdrage beschikbaar te stellen voor een te stichten Verenigingsgebouw. Dit verzoek werd door de Commissarissen gunstig ontvangen en besloten werd een bedrag van f 250,- toe te zeggen.

Jaarcijfers over 1961

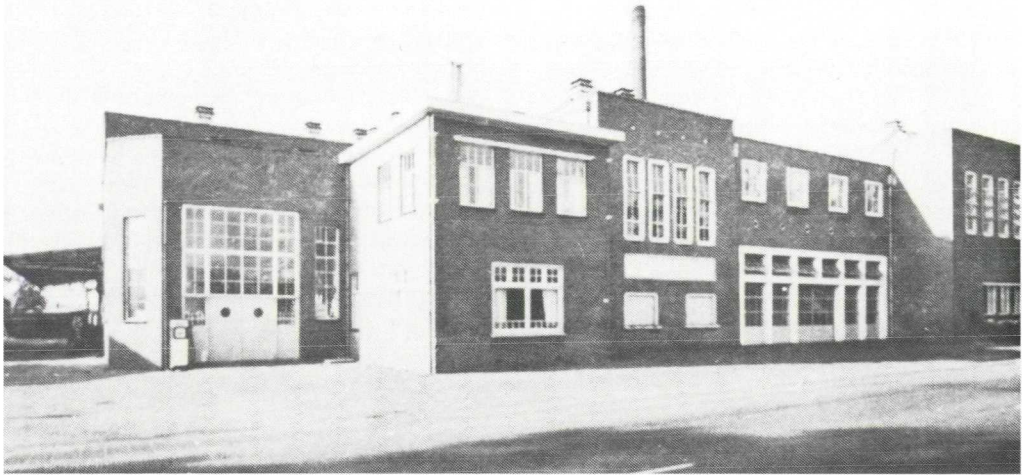
De boeren kregen weer een nabetaling van f 2,05 per 100 kg geleverde melk. De winst over 1961 was lager dan in voorgaande jaren en bedroeg slechts f 37.963,72. In de loop van het jaar 1961 was het aandelenkapitaal verhoogd met f 150.000,- tot f 400.000,-. Op 24 augustus 1961 had de directeur er reeds op gewezen dat de bedrijfsresultaten lager zouden komen te liggen omdat lang niet alle aangevoerde melk kon worden verwerkt. Er moest melk worden doorverkocht. De opbrengst was bij verkoop veel minder dan wanneer de melk in de fabriek zou worden verwerkt.

Overlijden commissaris

Op 29 augustus 1962 overleed de commissaris en oud-voorzitter de heer Jhr. Mr.J.K.H. de Beaufort te Leusden, die de zaken van de fabriek meer dan 30 jaar met volle toewijding had behartigd. In de vergadering van de Raad van Commissarissen van 12 oktober 1962 werd zijn overlijden herdacht.

Nieuwe stoomketel

De stoomketel van de fabriek, die ruim 50 jaar oud was, vertoonde minder gunstige stookresultaten. Er konden betere resultaten worden verkregen, maar dit ging met hoge kosten gepaard. Bovendien moest de ketel in 1963 worden ontmanteld en opnieuw beproefd, hetgeen weer hoge kosten met zich meebracht. Daarnaast was de stoomproductie aan de krappe kant. Het was dus wenselijk een nieuwe grotere stoomketel aan te schaffen. Het bureau 'Krachtwerktuigen' te Amersfoort adviseerde een 'Bronswerk' ketel aan te schaffen, die per uur 6.000 kg stoom kon produceren. De totale kosten, inclusief een automatische stookinrichting voor beide ketels en een zuiveringsinstallatie voor het voedingwater, werden begroot op f 130.000,-. De nieuwe installatie bracht

De noordgevel van de fabriek na de grote verbouwing in 1958. Deze foto dateert uit het jaar 1964.

belangrijke kostenbesparingen mee. Volgens de oude methode kon hoogstens een rendement van 75% worden bereikt, terwijl de nieuwe installatie werd gegarandeerd op 85%. Bovendien gaf de nieuwe automatische stookinstallatie een belangrijke besparing op personeelskosten.

Besloten werd tot aanschaffing over te gaan.

Nog meer geld nodig

De roompasteur was te klein en moest worden uitgebreid. De kosten bedroegen f 9.000,-. De aanschaffing van een bestelwagen vorderde een bedrag van f 5.700,-, terwijl de vervanging van de koelmachine f 10.000,- ging kosten.

Salaris van de directeur

Aan de hand van ontvangen overzichten stelde de Raad van Commissarissen het salaris van de directeur vast op f 14.000,- per jaar, plus een tantième volgens de statuten. Indien de tantième beneden de f 6.000,- kwam te liggen, dan werd het salaris op een dermate bedrag vastgesteld

dat minimaal f 20.000,- per jaar werd bereikt. De directeur kon met deze regeling volledig akkoord gaan.

1963

Wijziging in Raad van Commissarissen

Mej. A.A. de Beaufort bedankte als gevolg van haar hoge leeftijd voor de functie van commissaris. Op 22 februari 1963 werd afscheid van haar genomen. De voorzitter dankte haar voor de grote belangstelling, die ze altijd voor de gang van zaken in de fabriek had getoond. In de 33 jaar dat ze commissaris was geweest, had ze maar weinig vergaderingen gemist. In de vacature van de overleden commissaris Jhr.Mr.J.K.H. de Beaufort moest ook nog worden voorzien. In de vacatures werden benoemd de heren Jhr.Mr. A.J. de Beaufort te Markelo en J. van Ginkel te Scherpenzeel van de boerderij 'de Polle'.

Overname melkinrichting in Leersum

Teneinde te voorkomen dat andere bedrijven hun invloed konden gaan uitoefenen in

het zuidoostelijk gebied van Utrecht, kwamen de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' en de Melkinrichting 'Amersfortia' met de eigenaar van de melkinrichting te Leersum, de heer W. Kooy, overeen de zaak in Leersum als een naamloze vennootschap door de drie deelnemers verder te drijven, ieder voor een derde deel. Dat betekende per deelnemer f 40.000,- aandelen en een lening van f 120.000,-. De lening werd verstrekt door de Coöperatieve Melk Centrale (C.M.C.) in Den Haag.

Beslaglegging op melkgelden

Er waren veehouders, die hun verplichtingen aan het Landbouwschap niet nakwamen. Deze veehouders wilden de verplichte heffing niet betalen. Het Landbouwschap trachtte via de beslaglegging op melkgelden de bijdragen te innen. De fabrieken kregen moeilijkheden met hun melkleveranciers. Verschillende fabrieken op de Veluwe hadden besloten onder druk van de boeren niet mee te werken aan deze beslaglegging. Ze handelden daarmee in strijd met de wet. Het was niet de bedoeling een standpunt vóór of tegen het Landbouwschap in te nemen, maar het ging uitsluitend op de manier waarop de invordering plaats vond. De directeur kreeg machtiging van de Raad van Commissarissen om één lijn te trekken met de andere fabrieken, terwijl er besprekingen plaats moesten vinden met het Ministerie van Landbouw om een oplossing voor deze kwestie te zoeken.

Fusieplannen

Regelmatig vonden er besprekingen plaats met bedrijven in Utrecht, Amersfoort, Zeist en Veenendaal. De Raad van Commissarissen bleef huiverig ten aanzien van fusies. Het standpunt werd ingenomen dat medewerking werd verleend om uitsluitend mee te doen aan een samenwerking voor de consumptie melkafdeling en de verder ontwikkeling af te wachten. De fabriek in Zeist stelde als voorwaarde dat de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' volledig moest meedoen aan de fusie. En zo

bleef de fabriek in Woudenberg nog enkele jaren zelfstandig.

Bouwplannen voor een loods

Besloten werd voor een bedrag van f 40.000,- een nieuwe loods op het terrein te bouwen. De architect had een praktisch plan ingediend waarmee de Raad van Commissarissen zich kon verenigen.

Jaarverslag 1962

De veehouders kregen weer een nabetaaling van f 2,05 per 100 kg geleverde melk, overeenkomende met een bedrag van f 847.000,-. Uiteindelijk viel er een winst van f 77.872,70 te verdelen.

- Dividend 6% van f 400.000,- f 24.000,00
- Reservering reparatiefonds f 5.000,00
- Tantième voor de directeur f 5.921,79
- Afschrijving machines en gereedschappen f 42.950,91

De hoeveelheid geleverde melk heeft de 41 miljoen kg overschreden. De miljoenste kg boter, die in 1961 voor het eerst in de geschiedenis van de fabriek werd behaald op 21 september, werd in 1962 reeds op 18 september geproduceerd. Ter gelegenheid van de overschrijding van de miljoen kg boter per jaar in 1961 kreeg het personeel een pakje boter van een kg aangeboden.

1964

Besluit tot verkoop fabriek in Renswoude

Op 13 februari 1964 deelde de directeur aan de Commissarissen mede, dat de melkbussenwasmachine in de fabriek te Renswoude binnen afzienbare tijd moest worden vervangen. Bij aanschaffing van een nieuwe machine zou de plaatsruimte aldaar te klein zijn. Het leek daarom beter de fabriek in Renswoude, die alleen nog maar dienst deed voor melkontvangst, te sluiten. De melk werd al enkele jaren niet meer in de fabriek in Renswoude verwerkt. Na ontvangst werd de melk naar de fabriek in Woudenberg gebracht en daar in productie genomen. De directeur was er

voorzitter van om alle melk rechtstreeks naar de fabriek in Woudenberg te brengen en daar een tweede melkontvangst te maken in de oude caseïne-afdeling, die alleen 's zomers in gebruik was voor melkpoederopslagplaats. Dit was de goedkoopste oplossing. De melkbussenwasmachine met bijbehorende kosten werden begroot op f 90.000,-. Omdat de electriciteitsaanvoer onvoldoende was, kwamen er nogal wat extra kosten bij. Op 17 april 1964 viel de beslissing om alle melkaanvoer naar de fabriek in Woudenberg te doen plaats vinden, zodat de sterk verouderde fabriek 'De Volharding' in Renswoude kon worden verkocht.

Opnieuw geen fabricage van kaas

Commissaris Van Beuningen had contacten gelegd met een groot Frans consortium over de verkoop van kaas en dat uitzag naar een samenwerking met een Nederlandse zuivelfabriek voor de productie van speciaal-artikelen. Een vertegenwoordiging van dat consortium had met de directeur gesproken en de fabriek bezichtigd. De Raad van Commissarissen stond niet te juichen. Er moesten grote investeringen worden gedaan. Het consortium moest de plannen maar eens schriftelijk kenbaar maken. Daarna kon worden nagegaan of hierin voor de fabriek en de veehouders flinke voordelen waren te behalen. Er werd later besloten de productie van kaas niet ter hand te nemen.

Jaarverslag 1963

De veehouders kregen weer een nabetaling uitgekeerd van f 2,15 per 100 kg geleverde melk. Een berekening van f 2,20 per 100 kg toonde aan dat er verliezen zouden ontstaan. Er was een netto winst van f 51.476,22.

Dit bedrag werd als volgt verdeeld:

- Dividend 6% van f 400.000,-	f	24.000,00
- Reparatiefonds	f	5.000,00
- Tantième aan de directeur	f	3.731,65
- Afschrijving op machines en gereedschappen	f	18.744,57

De melkaanvoer lag wat lager dan in 1962 als gevolg van het koude voorjaar en de natte zomerperiode. De gefabriceerde producten werden vlot verkocht.

Wijze van uitbetaling aan melkleveranciers

Een melkleverancier had volgens zijn medeling een bedrag van f 600,— te weinig aan melkgeld ontvangen. Dit bedrag was op de een of andere manier zoekgeraakt. Besloten werd dit bedrag te vergoeden. Uitbetaling in contante gelden en het bezorgen daarvan bij de melkleveranciers gaf risico's. Besloten werd er bij de veehouders op aan te dringen betalingen van melkgeld zoveel mogelijk over de bank te doen plaatsvinden omdat dit een belangrijke werk- en risicobesparing voor de fabriek zou geven.

Salaris van de directeur

Het salaris van de directeur werd gebracht van f 14.000,- naar f 18.000,- en een minimum tantième van f 5.000,- op jaarbasis.

Subsidie Bedrijfsverzorgingsdienst

De Bedrijfsverzorgingsdienst zorgde ervoor dat het veehoudersbedrijf bij afwezigheid of ziekte van de boer toch kon blijven functioneren. De koeien werden in dat geval door de bedrijfsverzorger gemolken en in de winter gevoederd. Daarvoor moest worden betaald en om de kosten te drukken gaf de fabriek aan de Bedrijfsverzorgingsdienst in oprichting te Leusden een subsidie van f 10,- per veehouder.

1965

Personeelaangelegenheden

De heren Joh. de Koning en P. Veldhuizen gingen per 1 maart 1965 met pensioen. Omdat beide heren respectievelijk bijna 57 jaar en 50 jaar aan de fabriek waren verbonden, werd besloten om op 15 maart 1965 een afscheidsreceptie te houden in Hotel Schimmel. Ze kregen een afscheidsgratificatie van f 10,- per dienstjaar. In de vergadering van de Raad van Commissa-

De noordgevel van de fabriek.

rissen van 5 november 1965 werd de heer M. Moesbergen, de oudste werknemer, die vanaf de eerste jaren van de oprichting van de fabriek in dienst kwam en sedert mei 1934 met pensioen was, herdacht. Hij overleed op 30 oktober 1965.

Zuiveren van afvalwater

Er was van Rijkswaterstaat bericht ontvangen dat er moest worden overgegaan tot het zuiveren van het afvalwater. De Rijkszuivel Agrarische Afvalwaterdienst ging adviezen uitbrengen over wat voor de fabriek de voordeligste methode zou zijn.

Subsidie controlevereniging en sportvereniging

- De fabriek in Woudenberg liep achter bij andere bedrijven zodat snel werd besloten de subsidie aan de plaatselijke controlevereniging te verhogen tot f 3,- per koe.
- De sportvereniging te Woudenberg deed een verzoek om subsidie voor de aan-

koop van spelmateriaal ter gelegenheid van de opening van het sportterrein. De sportvereniging kon f 50,- incasseren.

Bromfiets inruilen voor auto

De stalcontroleur was de mening toegedaan dat hij zijn werk niet meer per bromfiets kon doen en hij wilde daarom graag een auto van de fabriek hebben. Hij kon echter voor zijn bezoeken aan de veehouders over de bestelwagen van de fabriek beschikken. De controleur woonde in Stoutenburg en hij gebruikte z'n bromfiets ook voor vervoer van en naar huis. De bromfiets werd volledig door de fabriek vergoed. Besloten werd hem voor te stellen dat hij voor z'n eigen vervoer moest blijven zorgen en daarvoor f 1000,- vergoeding zou ontvangen. Hij moest dan zelf maar beslissen of hij het per bromfiets wilde blijven doen dan wel zelf een auto ging aanschaffen. De stalcontroleur kon met deze regeling niet instemmen en nam ontslag.

Jaarverslag 1964

De melkaanvoer was iets lager dan in 1963. Dat was een gevolg van het koude voorjaar. De bedrijfsresultaten waren wat ongunstiger zodat de nabetaling aan de veehouders niet meer kon bedragen dan f 1,60 per 100 kg melk.

Het netto winst saldo bedroeg f 44.733,67
Dit bedrag werd als volgt verdeeld:

- Reparatiefonds	f 5.000,00
- Te betalen dividend 6%	f 24.000,00
- Afschrijving machines en gereedschappen	f 13.788,03
- Tantième directeur	f 1.945,64

Nieuwe machines

Er moest een nieuwe pasteur worden aangeschaft voor ongeveer f 30.000,-. Een nieuwe centrifuge kostte ongeveer f 25.000,- en er moesten nieuwe leidingen worden aangelegd voor f 20.000,-. De mogelijkheid was zeker niet uitgesloten dat de koelwatercapaciteit onvoldoende was. In de fabriek te Leersum was een botervormmachine in gebruik, waarvoor onvoldoende werk was. De directeur kon deze machine overnemen voor f 10.500,-. De machine was zeven jaar oud, in prima conditie en bruikbaar voor het verpakken van verse boter uit de karn.

Bovendien kon deze machine ook dienstbaar worden gemaakt voor het verpakken van boter in aluminiumfolie. De oude vrachtwagen van 1954 was versleten en er werd een nieuwe Bedford-diesel aangeschaft voor f 20.000,-, inclusief de opbouw.

De directeur kreeg machtiging om deze machines te bestellen.

Overname melkleveranciers van andere bedrijven

Er was een brief ontvangen van 11 veehouders, die niet accoord waren gegaan met de fusie van melkfabrieken te Arnhem, Bennekom en Ede-Wageningen. Deze boeren wensten hun melk nu te leveren aan de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang'. Inmiddels was aan de veehouders meegedeeld dat de fabriek in Wouden-

berg niet 'in troebel water wenste te vissen' en onder deze omstandigheden de melk niet wilde accepteren. De boeren gingen met dit standpunt niet accoord. De directeur had inmiddels de desbetreffende fabriek, de 'Vecomi' te Arnhem, hierover ingelicht. De directie van 'Vecomi' drong aan om het eerste halfjaar geen leveranciers over te nemen.

De Raad van Commissarissen moest een beslissing nemen. Uit de discussie bleek dat het gebruikelijk was, wanneer een veehouder van fabriek wilde veranderen, dat de fabriek waaraan de veehouder leverde, werd gewaarschuwd, zodat men kon trachten die veehouder van gedachte te doen veranderen. Lukte dit niet dan kon zo'n veehouder vrij van fabriek veranderen. De 'Vecomi' was gewaarschuwd maar stelde zich op het standpunt dat deze regeling in dit geval niet gold, omdat er een volledige reorganisatie gaande was. De Commissarissen waren van mening dat deze reorganisatie al lang bekend was en dat de melk van deze 11 veehouders niet kon worden geweigerd. De concurrentie was er klaar voor om de melk van deze boeren te ontvangen. De leveranciers van melk aan de fabriek in Woudenberg stonden op het standpunt dat de boeren vrij van fabriek moesten kunnen veranderen, zodat bij niet-acceptatie van deze 11 veehouders er wel eens een grote schadepost kon ontstaan wanneer er boeren door de houding van de fabriek zouden overgaan naar andere bedrijven.

Afscheid van de Roomboterfabriek 'De Volharding'

Op 22 december 1964 ontvingen de melkleveranciers van de Roomboterfabriek 'De Volharding' te Renswoude een brief met ondermeer de volgende inhoud:

Het is de bedoeling om de melk, die tot nog toe aan ons bedrijf te Renswoude werd ontvangen binnenkort door te sturen naar Woudenberg en de melkontvangst te Renswoude te sluiten. Daarvoor zijn verschillende redenen:

1e. De inrichting te Renswoude is verou-

derd en zouden veranderingen om hierin verbetering te brengen te kostbaar zijn.

2e. De bussenwasmachine te Renswoude is bijna aan vernieuwing toe en een moderne bussenwasmachine kan er vanwege de ruimte niet geplaatst worden.

3e. Reeds jaren wordt alle melk in Woudenberg verwerkt en is het beter, dat de ontvangst ook centraal geschiedt.

Wij hebben nu in Woudenberg een bestaand lokaal ingericht als 2e melkontvangst en voorzien van moderne machines. Vroeger was het vervoer per paard en wagen ook nog een beletsel om de melk van de kant van Ede en Veenendal verder te vervoeren, maar nu alles gemotoriseerd is, vormt dit ook geen beletsel meer. De fabriek te Renswoude werd in 1925 gekocht. Het bedrijfje was toen nog maar zeer klein. In 1932 werd de botermakerij wat vergroot en in 1935 werd de melkontvangst uitgebreid. Tot voor het oorlogsjaar 1940 werd alle ontvangen melk ook nog in Renswoude verwerkt tot boter en ging de ondermelk terug naar de veehouders. Tijdens de oorlogsjaren werd de verwerking stopgezet en werd alle ontvangen melk verder doorvervoerd per tankwagen naar Woudenberg. De ontvangst bedroeg vóór de oorlog gewoonlijk 3 à 4 miljoen kg per jaar. Later is dat belangrijk gestegen en dit jaar werd voor het eerst een aanvoer van 10 miljoen kg bereikt. Van de verandering zult U waarschijnlijk niet veel merken. De melkrijders blijven normaal werkzaam en brengen nu hun melk naar Woudenberg en het personeel wordt ook te Woudenberg werkzaam gesteld. Alleen de heer Joh. de Koning te Veenendaal, die bijna 57 jaar in dienst is geweest van 'De Vooruitgang' en hiervan het grootste deel in Renswoude heeft doorgebracht, zal niet meegaan. Dagelijks kwam hij op zijn fiets van Veenendaal naar Renswoude en het gebeurde maar zelden, dat zijn gezondheid of de weeromstandigheden hem noodzaakten om met de bus te gaan. De heer de Koning wordt op 30 December 70 jaar en heeft gemeend nu verder maar van zijn welverdiende rust te moeten gaan

genieten. Ook de melkontvanger P. Veldhuizen te Scherpenzeel, die 21 december 65 jaar is geworden, wil voortaan van zijn pensioen genieten. De heer Veldhuizen is bijna 50 jaar aan de fabriek te Renswoude verbonden geweest. Wij willen beide heren ook vanaf deze plaats nog eens hartelijk dank zeggen voor de trouw en toewijding, waarmede zij zoveel jaren in het belang van fabriek en melkleverancier werkzaam zijn geweest en hun nog een goede levensavond toewensen. Om verwarring met de busnummers te voorkomen, zal het busnummer, dat u tot nog toe had met 1000 verhoogd worden, zodat bijv. busno. 5 voortaan 1005 wordt. De lossing van de melk aan ons bedrijf zal belangrijk sneller kunnen plaatsvinden, terwijl ook de reiniging van de bussen vlotter en beter kan geschieden. Wij vertrouwen dan ook, dat deze verandering voor het bedrijf en voor de melkleveranciers een verbetering zal blijken te zijn.

Hoogachtend,
H.J. Reussink,
Directeur.

1966

Overlijden van een commissaris

In de eerste vergadering van 1966 herdacht de voorzitter het overlijden van zijn neef, Jhr. Mr. A.J. de Beaufort, op 13 februari 1966. De heer De Beaufort vertegenwoordigde de tak van 'De Boom' in het bestuur van de fabriek. Hij had grote bekendheid met het district Leusden.

Lawaai tweede melkontvangst

Er waren klachten binnengekomen over het lawaai, dat de melkbussen veroorzaakten op de tweede melkontvangst. De veehouders wensten aluminium melkbussen, die ook minder lawaai gaven. Besloten werd geleidelijk over te gaan tot vervanging van de melkbussen in aluminium bussen. Deze bussen waren nogal wat duurder in aanschaf, zodat er meer geld moest worden geïnvesteerd.

De Melkfabriek 'De Volharding' te Renswoude werd in 1925 overgenomen door de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang'. In 1965 werd besloten de produktie in dit bedrijf te stoppen en de fabriek te sluiten.

Jaarverslag 1965

De melkontvangst was gunstig en ook de bedrijfsresultaten waren beter dan in 1964. De melkpoederverkoop ging heel goed zodat er weinig voorraad was en de verkoopprijzen waren redelijk. Wel was er een extra last van plm. f 135.000,- voor de betaling van een wintermelkprijstoeslag. De boeren kregen een nabetaling van f 1,90 per 100 kg geleverde melk.

Er was een saldo netto winst van f 71.341,92

Dit bedrag werd als volgt verdeeld:

- Dividend 7% van f 400.000,- f 28.000,00
- Reserve Reparatiefonds f 5.000,00
- Afschrijving machines en gereedschappen f 35.517,49
- Tantième voor de directeur f 2.824,43

Voor de eerste keer werd er 7% dividend van het aandelenkapitaal betaald en wel

op voorstel van commissaris H. Haanschoten.

Verhoging crediet bij de Bank

In overleg met de Centrale Raiffeisenbank werd het crediet, waarover de fabriek kon beschikken, verhoogd tot f 1.000.000,--. Alle onroerende goederen moesten als hypotheclair onderpand dienen. De fabriek kon hiermede aan haar financiële verplichtingen voldoen.

Hulde aan commissarissen

- De commissaris, voorzitter W.H. de Beaufort, was blij verrast toen hij de vergadering op 23 mei 1966 betrad. Ter gelegenheid van zijn 85ste verjaardag hadden de Commissarissen voor een bloemetje gezorgd en daarvoor bedankte hij zijn mede-bestuursleden van de fabriek.

- In de vergadering van 24 november 1966 werd een brief voorgelezen van Jkvr. Dr. C.M. de Beaufort, waarin ze bedankte voor de door haar ontvangen mand met fruit ter gelegenheid van haar 80ste verjaardag.

Moelijkheden met een melkrijder

De directeur deelde op 23 mei 1966 mede, dat er moeilijkheden waren geweest met de melkrijder G. Melissen, die 25 jaar lang melk had gereden voor de fabriek en nu met medewerking van leveranciers was overgestapt naar de V.V.M. te Barneveld. Slechts één van de melkleveranciers was niet meegegaan. Eén van de oorzaken van de overgang was de hogere nabetaling van de V.V.M. De totale aanvoer van de betrokken veehouders bedroeg ongeveer 800.000 kg melk per jaar. Een niet onbelangrijke hoeveelheid melk!

De Raad van Commissarissen nam deze mededeling voor kennisgeving aan.

Nieuwe verwarmingsketel

De verwarmingsketel van de oudste melkpoedermachine was stuk. De reparatie kostte ongeveer f 16.000,-. De verwachting bestond echter dat er binnen enkele jaren weer grote reparaties zouden komen. Aanschaffing van een nieuwe ketel van gelijke grootte kwam op f 34.000,- plus bijkomende kosten voor isolatie en leidingaanleg. Het werd beter geacht om een grotere ketel aan te schaffen omdat deze ook bij een latere aankoop van een grotere melkpoedermachine bruikbaar kon zijn. De oude melkpoedermachine was reeds 14 jaar oud en deze leeftijd stond ook genoteerd voor de vacuüminstallatie. Deze grotere ketel kostte f 50.000,- en met de aankoop van een andere brander, geschikt voor het stoken van een zwaardere olie of gas, kwam de prijs op f 70.000,-. De lopende kosten bij gebruik kwamen lager te liggen omdat de huisbrandolie, waarmee nu gestookt werd, ongeveer 1/3 deel duurder was dan de zware olie.

De Commissarissen kozen voor de grotere en duurder verwarmingsketel.

Salaris directeur

Het salaris van de directeur werd herzien aan de hand van de landelijke richtlijnen bij 25 miljoen kg melk op f 27.500,- per jaar.

Verkoop Roomboterfabriek 'De Volharding'

Op 19 oktober 1964 werd aan de Commissarissen medegedeeld dat de fabriek in Renswoude was getaxeeerd op een bedrag van f 80.000,-. De fabriek kon voor het getaxeerde bedrag niet worden verkocht en de directeur werd op 14 september 1965 gemachtigd de vraagprijs te stellen op f 70.000,- en zodra er een bod ontvangen werd van f 60.000,- tot verkoop over te gaan. Ook dat lukte niet en uiteindelijk werd de fabriek voor een prijs van f 52.500,- verkocht met de bepaling dat er nooit een melkfabriek mocht worden gevestigd. Tijdelijk was er een handel in oude auto's ondergebracht.

Daarna is de fabriek afgebroken en thans is op die plaats een benzinstation gevestigd.

De fabriek werd in 1900 opgericht door de heer J.T. Wolleswinkel van 'De Melm' te Renswoude. Op 28 maart 1906 werd de fabriek aangekocht door de heer J.B. de Beaufort Jr., burgemeester van Renswoude, voor een bedrag van f 4.000,-. De heer J. Douma, directeur van de fabriek in Woudenberg, werd tevens directeur van de fabriek in Renswoude. Na zijn benoeming tot burgemeester van Goes verkocht de heer De Beaufort op 31 juli 1913 het bedrijf aan zijn vader, de heer J.B. de Beaufort te Woudenberg, voor de prijs van f 4.300,- en op 14 april 1925 werd de fabriek overgenomen door de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' te Woudenberg.

1967

Jaarcijfers 1966

De melkaanvoer van veehouders steeg in 1966 met 1,52% tot 43.919.369 kg. Het

Jubilaris B. van de Ham hartelijk gehuldigd

SCHERPENZEEL-WOUDENBERG — Het bijna voltallige personeel van de Roomboterfabriek "De Vooruitgang" was maandagmiddag in café Schimmel bijeen voor de huldiging van het personeelslid de heer B. van den Ham uit Scherpenzeel, die precies veertig jaar geleden zijn loopbaan bij de fabriek begon.

De eerste spreker was jhr. W. H. de Beaufort, die als voorzitter de bijeenkomst opende met een welkomstwoord tot de burgemeester van Scherpenzeel, mr. C. P. Hoytema van Konijnenburg. Spreker zei verheugd te zijn dat de burgemeester gehoor gegeven had aan de uitnodiging aanwezig te zijn bij de huldiging van de heer Van den Ham.

Als machinist heeft de jubilaris door zelf reparaties en vernieuwingen aan te brengen aan de apparaten veel indruk gemaakt. Hij is als het ware met het bedrijf meegegroeid. Dit jaar bestaat de fabriek 70 jaar, waarvan de heer Van den Ham dus meer dan de helft heeft meegemaakt. Spreker was verheugd aan de gelukwensen een blijk van waardering toe te mogen voegen in de vorm van een enveloppe met inhoud en een bloemetje voor de echtgenote van de jubilaris.

Burgemeester Hoytema van Konijnenburg, die hierna het woord kreeg vertelde blij te zijn geweest met de uitnodiging. Hij wist echter niet wie hij het eerst moest gelukwensen, de directie met het 70-jarig bestaan van het bedrijf of de jubilaris. Hoewel hij wel de ouderdom zou willen laten voorgaan, meende hij begrepen te hebben dat het deze middag alleen om de heer Van den Ham ging. Voor de directie vond hij het echter wel een compliment waard dat er de laatste tijd zoveel jubilarissen in het bedrijf zijn.

De afgelopen drie maanden zijn er namelijk drie van dergelijke trouwe werkers geweest, wat wel een bewijs is dat het prettig werken is bij "De Vooruitgang". Mede aan de heer Van den Ham is de grote vooruitgang bij "De Vooruitgang" te danken, aldus spreker, die het heel goed vond om dergelijke personen eens in het zonnetje te zetten.

Deze mensen mogen onderscheiden worden omdat zij zich onderscheiden van andere mensen door hun plichtsbetrachting. De burgemeester spelde vervolgens de zilveren medaille, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau op de reviers van de heer Van den Ham en bood hem zijn gelukwensen aan.

Veertig jaar bij roomboterfabriek „De Vooruitgang”

DESKUNDIGE

De directeur van de fabriek, de heer H. J. Reusink richtte hierna het woord tot de onderscheiden jubilaris en roemde zijn werk als machinist aan de draaibank. Geheel zonder opleiding in dit vak is de heer Van den Ham op het bedrijf gekomen en heeft zichzelf helemaal ontwikkeld tot de deskundige, die hij nu op dit gebied is. Namens het personeel bood de heer Reusink de jubilaris een scheerapparaat aan, wat wel een speciaal verlangens schijnt te zijn van jubilarissen, want de twee vorige hadden beide dezelfde wens te kennen gegeven.

KIEZELSTEENTJE

Speciaal voor de personeelsleden en de pers gaf de heer Reusink hierna een uiteenzetting van het voorval van vorige week, toen in de bladen een berichtje verscheen als zouden er kiezelsteentjes zijn voorgekomen in een karnemelkfles. Spreker had weinig goede woorden over voor degene die het heeft doorgegeven aan de pers, en nog minder voor de kranten, die het klakkeloos, zonder naders informatie, plaatsden. Het is namelijk volkomen uitgesloten, dat dergelijke voorwerpen in de fabriek in de flessen komt of eventueel blijft zitten.

Voor elke belangstellende is het mogelijk met eigen ogen zichzelf te overtuigen dat de flessen op een dergelijke manier worden schoongemaakt, dat dit tenenmale uitgesloten is. Een dergelijk bericht is voor de fabriek helemaal niet prettig en ook het personeel zou er een minder goede naam door krijgen. Ook op het bericht van enkele maanden geleden dat er een dode muis in een fles pap is aangetroffen heeft het publiek minder prettig gereageerd. Vanaf die tijd zijn er vele dergelijke diertjes in lege flessen gedeponeerd en naar de fabriek teruggegaan, waar ze echter allemaal in de spoelmachine verdwenen. Het zou zeer aan te bevelen zijn als dergelijke sensatieberichten uit de kranten verdwenen, vooral daar nu aangetoond is en nog steeds wordt, dat er op de fabriek zeker zeer verantwoord met de flessen wordt gewerkt. Door officiële instanties wordt ten overvloede momenteel nog onderzocht of er genoeg hygiëne wordt betracht en zelfs is er speciale apparatuur voor aangeschaft. Valt dit onderzoek gunstig uit, en dat is wel te verwachten, dan zal de directie stappen ondernemen om uit te zoeken hoe het laatste geval kan zijn ontstaan.

Nadat de aanwezigen hun felicitaties hadden uitgesproken aan de jubilaris en zijn gezin, sprak de heer Van den Ham een dankwoord tot de directie, de burgemeester en het personeel, waarna het gezelschap nog enige tijd gezellig bij elkaar bleef.

Barneveldse Courant
2-7-1967

gemiddelde vetgehalte van de melk was 3,75. De nabetaling aan de leveranciers werd vastgesteld op f 2,35 per 100 kg.

De winstverdeling was als volgt:

- 7% dividend van f 400.000,-	f 28.000,00
- Toevoeging reservefonds voor reparatie	f 5.000,00
- Reservering voor belasting	f 23.506,00
- Afschrijving machines en gereedschappen	f 5.954,31
- Tantième aan de directeur	f 2.034,87

- Totaal	f 64.495,18
	=====

Pap en karnemelk met vlees en stenen

Soms gebeurden er dingen waarmee negatieve publiciteit werd behaald en waar de fabriek machteloos tegenover stond.

In januari 1967 was er een fles pap afgeleverd, waarin zich een muis bevond. Door de Keuringsdienst van Waren werd proces verbaal opgemaakt. Er werden geen nadelige gevolgen in de verkoop geconstateerd. In hetzelfde jaar ontdekte een dame drie kiezelstenen in een fles karnemelk. Volgens de directeur was het onmogelijk dat deze stenen in de fabriek in de fles konden komen. De directeur had de zaak in onderzoek gegeven bij het Melkcontrole-station.

Bij het schoonmaken werd er nog al eens wisselgeld in de flessen aangetroffen.

Aandacht voor eerste klasse melk

Eén van de veehouders had het verzoek gedaan om voor degenen, die het gehele jaar eerste klasse melk hadden geleverd, een herinnering beschikbaar te stellen. De Commissarissen voelden wel voor deze gedachte en de directeur zou gaan uitzien naar een geschikt cadeautje. In een latere vergadering werd besloten een beker voor dit doel beschikbaar te stellen.

Jubilarissen onder het personeel

In 1967 waren er drie werknemers van de fabriek, welke 40 jaren bij het bedrijf hadden gewerkt, namelijk Th. v.d. Pol, N. Lagerwey en B. v.d. Ham. Besloten werd hieraan extra aandacht te besteden.

Gevraagd werd of er ook aandacht kon worden geschonken aan melkrijders, die 25 jaar of meer aan de fabriek verbonden waren. De directeur vertelde dat vooral van de oude melkrijders moeilijk kon worden nagegaan wanneer ze zijn begonnen te rijden. Hij voelde wel voor een hulding van melkrijders in groepsverband.

Subsidie aan verenigingen

- Voor de bouw van kleedlokalen op het sportveld deed de sportvereniging een beroep op de burgers en bedrijven van Woudenberg. De Commissarissen verklaarden zich accoord met een bedrag van f 100,-.
- Door de oudervereniging van de Stichting 'De Heygraeff' te Woudenberg werd financiële medewerking gevraagd voor de inrichting van een nieuw ziekenzaaltje. Ook voor dit doel werd f 100,- beschikbaar gesteld.

Laag gepasteuriseerde flessenmelk

Op 3 juli 1967 deelde de directeur mede, dat er thans ook laaggepasteuriseerde flessenmelk in productie is genomen. De flessen werden in Veenendaal onder het eigen merk van de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' gevuld.

De Keuringsdienst van Waren kon geen toestemming geven om deze flessen te vullen met de bestaande apparatuur in de fabriek te Woudenberg. De apparatuur was namelijk te groot van omvang voor de kleine omzet van deze flessenmelk. Er moest een kleine pasteur worden gekocht en er moesten veranderingen worden aangebracht in de melkinrichting. De Commissarissen stemden hiermee in.

Tankmelken

Op 22 november 1967 deelde de directeur mede, dat enkele veehouders er serieus over dachten om over te schakelen op tankmelken. Inmiddels had één der melkleveranciers al een contract voor tankmelken gesloten met een concurrerende fabriek. Bij het ophalen per tankauto moest er 6 miljoen kg melk worden meegenomen om

een tankauto rendabel te kunnen laten rijden. Voor het opbergen van gekoelde melk in tanks kwamen alleen boeren in aanmerking, die tenminste 130.000 kg melk per jaar konden leveren, omdat anders de kosten voor de boer te hoog werden.

Het geheel bracht voorlopig veel kosten en moeilijkheden met zich mee. De meeste fabrieken betaalden zelf de aanschaffingskosten van de tank, terwijl de rente en aflossing op de boer werden verhaald. De Commissarissen namen voorlopig nog even een afwachtende houding aan. Wanneer deze manier van melken een grotere vorm zou gaan aannemen moest er wel worden uitgegaan van het standpunt dat het niet geoorloofd was om die reden de grotere veehouders naar andere fabrieken te laten vertrekken.

Aansluiting melkcontrolestation

Per 1 april 1968 zou er een nieuwe landelijke regeling komen voor de kwaliteitscontrole van de melk. De fabriek moest zich aansluiten bij een kwaliteitscontrolestation. Voor bijzondere onderzoeken van melk werd reeds gebruik gemaakt van het station in Utrecht. Deze stad lag niet in het regionale gebied waar Woudenberg thuishoorde, namelijk in Oost-Nederland. Commissarissen kozen voor het station Arnhem wanneer Utrecht niet meer mogelijk zou blijken te zijn.

1968

70 jaar bestaan van de fabriek en 40 jaar commissaris

Eind juni 1967 bestond de fabriek 70 jaar. Ter gelegenheid van dit feit werden er geen festiviteiten georganiseerd. Er werd alleen even bij stil gestaan op een bijeenkomst met het personeel op 3 juli 1967.

Tijdens de eerste vergadering in 1968 op 9 januari kreeg de commissaris, de heer H. Haanschoten het woord en hij richtte zich daarbij speciaal tot de voorzitter, Jhr. W.H. de Beaufort. Het was vandaag 40 jaar geleden dat de voorzitter van de Raad van

Commissarissen tot commissaris werd benoemd. In 1932 kreeg hij de functie van secretaris en in het jaar 1957 volgde zijn benoeming tot voorzitter. Het deed de heer Haanschoten deugd dat hij de voorzitter mocht feliciteren met dit jubileum. Hij had uit anderen hoofde reeds meerdere keren meegemaakt dat de heer De Beaufort afscheid nam uit verschillende functies, die hij in de landbouw bekleedde. Hij hoopte Jhr.W.H. de Beaufort nog lang als voorzitter voor de fabriek te behouden en overhandigde hem namens de commissarissen en de directeur een kort overzicht van de geschiedenis van de fabriek gedurende de 70 jaren van haar bestaan.

Jhr. De Beaufort toonde zich zichtbaar verast, temeer omdat hij van te voren niet op de hoogte was gesteld van deze hulding. Hij dankte de heer Haanschoten, de andere commissarissen en de directeur en hij hoopte, ondanks zijn hoge leeftijd, nog een poosje te mogen meewerken aan de behartiging van de belangen van de fabriek. Dat dit slechts een kort poosje zou zijn bleek uit het verdere verloop van dit jaar.

Jaarverslag 1967

Aangevoerd werd 45.426.154 kg melk met een gemiddeld vetgehalte van 3,773%. Na een afschrijving van f 98.921,59 voor gebouwen, machines en gereedschappen bleef er een winst over van f 1.177.570,88. Er werd een nabetaling aan de boeren gedaan van f 2,50 per 100 kg melk. Hiervoor was een bedrag van f 1.131.701,04 nodig, zodat er een winst overbleef van f 45.869,84. Dit bedrag werd als volgt besteed:

- Dividend 7% van f 400.000,- f 28.000,00
- Storting in reservefonds f 5.000,00
- Tantième voor de directeur f 1.428,53
- Extra afschrijving op machines f 11.441,31

De melkpoederafzet lag moeilijk. De fabriek had wel vaste afnemers, die op voorverkoop hadden ingekocht, zodat de opbrengst nog wel meeviel.

In 1967 had de fabriek nogal veel zoete

Persbericht:

OVEREENSTEMMING BEREIKT

Op dinsdag 8 oktober 1968 werd het volgende persbericht verzonden: Commissarissen en directie van N.V. De Roomboterfabriek „De Vooruitgang” te Woudenberg hebben overeenstemming bereikt met N.V. Nederlandse Melk Unie „N.M.U.” te Amsterdam omtrent het uitbrengen van een bod door de N.M.U. op de uitstaande aandelen van „De Vooruitgang”. De N.M.U. biedt voor de aandelen een koers van 203%.

De Vooruitgang is een melkfabriek met ongeveer 50 personeelsleden en is hoofdzakelijk ingericht voor de bereiding van melkpoeder en boter.

De N.M.U. exploiteert een groot aantal melkfabrieken in het westen van het land, waarbij in totaal 3000 mensen werkzaam zijn.

Commissarissen en directie van De Vooruitgang bevelen het bod van de N.M.U. aan op grond van de overweging, dat de belangen van alle betrokkenen zowel aandeelhouders, personeel, melkleveranciers, als afnemers ermede gediend worden. De N.M.U. zal beter dan de op zichzelf staande onderneming in staat zijn te zorgen voor de instandhouding van het bedrijf.

Reeds geruime tijd werden tussen de beide ondernemingen onderhandelingen gevoerd. Aan de zijde van De Vooruitgang was de aanleiding daartoe voornamelijk gelegen in de omstandigheid, dat binnen E.E.G.-verband grote concentraties van zuivelfabrieken ontstaan waardoor het voor individuele bedrijven op den duur moei-

lijk wordt hun bestaande marktpositie te behouden.

Uiteraard zijn de vakbonden op de hoogte gesteld van de gang van zaken. Het ligt in de bedoeling de bedrijfsexploitatie van De Vooruitgang voort te zetten. De personeelsleden van De Vooruitgang zullen niet ten achter worden gesteld bij de personeelsleden van de N.M.U. Woudenberg, 8 oktober 1968.

Directeur H. J. Reussink al 37 jaar in het bedrijf

Directeur van de N.V. De Roomboterfabriek „De Vooruitgang” te Woudenberg is de heer H. J. Reussink.

Hij werd geboren in 1905 in Terborg, gemeente Wisch, in de Achterhoek. Op 17-jarige leeftijd begon de zuivelloopbaan van de heer Reussink in Silvolde, waar hij bij de zuivelfabriek aldaar volonair werd. In 1931 trad hij als assistent in dienst van De Vooruitgang te Woudenberg en werd in 1947 benoemd tot directeur van dit bedrijf.

De heer Reussink volgde toen de heer J. Donna op, die van de oprichting af, dus 30 jaar lang, het bedrijf had geleid.

• De heer Reussink, directeur van „De Vooruitgang” te Woudenberg.

ZUIVELBEREIDING REEDS HEEL VROEG VAN BEHOORLIJKE OMVANG

Naar aanleiding van het bericht van het voornemen van de Nederlandse Melk Unie een bod uit te brengen op de uitstaande aandelen van de N.V. Roomboterfabriek „De Vooruitgang” te Woudenberg, verdiepten wij ons in de omstandigheden die ten grondslag liggen aan het feit, dat in de twintig laatste jaren van de negentiende eeuw zoveel zuivelfabrieken in ons land werden opgericht.

Wij hebben het volgende gevonden:

De zuivelbereiding in ons land kan zeer waarschijnlijk teruggebracht worden tot aan de eerste bewoning van de Friese kleigronden. Aldus valt te lezen in een beschrijving van „het oude zuivelbedrijf in het Friese museum”. Er wordt echter op gewezen, dat de uitvinding der kaasbereiding waarschijnlijk van veel oudere datum is dan die van het maken van boter. De schrijver van bovengenoemde beschrijving voert voor deze veronderstelling als bewijs aan, dat in de inventarissen van de landgoederen van Karel de Grote, naast belangrijke opbrengsten aan haan en kaas, slechts een enkele maal sprake is van een kleine hoeveelheid boter.

Gelderland

De zuivelbereiding is niet alleen zeer oud, maar bereikte in ons land ook een behoorlijke omvang. In grote delen van Nederland, ook in de Gelderse Vallei, werd in de negentiende eeuw de op de boerderijen gewonnen melk hoofdzakelijk tot boter verwerkt en in eiken vaatjes van 10 kg, soms 20 of 5 kg, naar de markt gebracht. Ook werd een deel van de gewonnen melk dikwijls aangewend voor het vetmenen van kalveren. Omstreeks 1880 ontstond in ons

land op het gebied van de landbouw een diepe depressie. Op de wereldmarkt, veel van onze boter werd in Londen verkocht, streefde Denemarken ons voorbij, hetgeen tot gevolg had, dat de prijzen voor de boter onrustbarend daalden. Men zag uit naar middelen die daarin verbetering konden brengen. Ook de Overheid kreeg aandacht voor deze zaak. In 1877 werd o.a. een studietoelichting afgevaardigd naar Denemarken.

Deens

Deze commissie constateerde, dat „de Deenen ons op het gebied van zuivelbereiding ver vooruit” waren. Aanbevolen werd ook in Nederland de Deense methode toe te passen. Hoewel in Denemarken de fabriekmatige zuivelbereiding reeds haar intrede had gedaan en de genoemde studietoelichting daarmede kennis had gemaakt, werd dit door haar voor Nederland niet aanbevolen. Integendeel. Een der commissieleden schreef: „Niet door versterking te brengen in de geregelde gang van deze landbouwnijverheid..., alleen door de botermakerij met meer zorg, opgewektheid en accuratesse te behartigen is het, dat wij de roem daarvan moeten bestendigen en bewaren”.

Niettemin was de ontwikkeling naar de fabriekmatige zuivelbe-

reiding in Nederland een kwestie van nog enkele jaren. Reeds in 1879 werd in Friesland te Veenwouden de eerste zuivelfabriek gesticht. Rond het jaar 1892 kwamen de eerste fabriekjes in Brabant, terwijl op de Veluwe in 1896 het eerste fabriekje tot stand kwam. Op grond van de aandacht die de zuivelbereiding aan het einde van de negentiende eeuw ontving en de studie die daaraan, mede door de Overheid, werd gewijd, werd steeds meer op industrialisatie aangedrongen.

Moelijk

Die eerste zuivelbedrijven hadden het niet gemakkelijk. Door de gehechtheid van velen aan het vaderschapelijk bedrijf was het zeer moeilijk voldoende grondstoffen voor de verwerking te verkrijgen. In 1897, het jaar waarin De Vooruitgang werd opgericht, was de industrialisatie van de zuivelbereiding flink op gang gekomen. In Friesland b.v. waren in dat jaar 98 zuivelfabrieken, veelal kleine fabrieken die door enkele voortuitstrevende veehouders werden gesticht.

Aanpassing

De tijd staat niet stil. Wijzigingen treden steeds weer op. Aanpassing aan die gewijzigde omstandigheden is telkens weer geboden. Uit het persbericht blijkt duidelijk, dat zulk een aanpassing oorzaak van dit bericht is.

Overgenomen uit De Melkweg, personeelsblad Nederlandse Melk Unie, 4e jaargang nr. 6, oktober 1968, pagina 5.

boter gemaakt voor de fa. Buisman te Leeuwarden, die een grote order had voor Japan.

Overdracht van aandelen

Er was een brief binnengekomen van Jhr. W.H. de Beaufort, waarin hij mededeelde, dat hij zijn vijf kinderen elk twee aandelen van de fabriek wilde schenken en aan acht meerderjarige kleinkinderen ieder één aandeel. Voor schenkingen gaven de statuten geen speciale aanwijzingen. Er stond wel vermeld dat bij legaat of vererving overdracht van aandelen in de rechte lijn mogelijk is en daarom vonden de Commissarissen het niet bezwaarlijk om daarvoor toestemming te geven.

Betaling melkgeld per bank of giro

De voorzitter pleitte in de aandeelhoudersvergadering van 6 mei 1968 om met ingang van een nader te bepalen datum alle melkgelden voortaan via de bank of de giro te betalen. De bedragen waren dermate groot dat er niet op de oude manier kon worden doorgewerkt. Niet meer dan 200 veehouders, die ongeveer 40% van het melkgeld kregen, maakten gebruik van de bank of giro en ondanks herhaalde verzoeken steeg dit percentage nauwelijks. De meningen bleven verdeeld. De voorzitter verzocht de voorstanders op te staan en hieruit bleek dat de overgrote meerderheid achter het voorstel van de Raad van Commissarissen stond, zodat er per bank of giro kon worden betaald.

Fusie met de N.V. Nederlandse Melk Unie

De tijdsomstandigheden waren er de oorzaak van dat er steeds grotere bedrijfseenheden kwamen. De kleinere bedrijven raakten zo langzamerhand in de verdrukking omdat ze meestal te eenzijdig waren ingericht. De Raad van Commissarissen had zich al jaren geleden uitgesproken niet afzijdig te staan in het samenwerken met andere fabrieken.

De Nederlandse Melk Unie zocht uitbreiding van de productie van melkpoederbe-

reiding en had het oog laten vallen op de fabriek in Woudenberg, die ingericht was voor het fabriceren van melkpoeder.

Een belangrijke reden om te fuseren was de overschakeling van melkbussen naar tanks. Deze verandering van melkopslag en melkvervoer vergde een grote investering. Deze kosten waren voor een wat kleiner bedrijf niet op te brengen. Daarnaast was het van belang te kiezen voor een fusiepartner, die een grote afzet had van consumptiemelk. Fabrieken in het oosten van het land leverden weinig consumptiemelk. De in het westen van het land gevestigde fabrieken - zoals de Nederlandse Melk Unie - verkochten juist veel van deze melk. Dit kwam de prijsstelling ten goede.

Tijdens de besprekingen met de directie van de Melk Unie had de voorzitter drie voorwaarden gesteld:

- 1e De aandeelhouders moesten behoorlijk schadeloos worden gesteld.
- 2e De Melk Unie moest bereid zijn een garantieprijs voor de melk vast te stellen ten behoeve van de veehouders, zodat de melkprijzen in het gebied van de fabriek er beter van werden.
- 3e De belangen van het personeel en de belangen van de fabriek zouden moeten worden gegarandeerd.

In de vergadering van 30 januari 1968 van de Raad van Commissarissen werd uitvoerig over de fusiegedachte gesproken. De Commissarissen stonden wel op het standpunt dat gezien de ontwikkeling in de laatste jaren en de onzekere toestand, die straks zal bestaan bij de volledige inwerkingtreding van de bepalingen van de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) het wel moeilijk zal worden om op de duur het bestaan als zelfstandige fabriek, de concurrentie tegen de grote lichamen, die zich rond het gebied van de fabriek in Woudenberg vormden, vol te houden. Alvorens zich definitief uit te spreken wilde men advies van een deskundige.

Talrijke besprekingen volgden met directie's en bestuur van beide fabrieken en

Directeur: „Samengaan was gewoon een eis” Vooruitgang („kernegezond”) gaat door in groot verband

WOUDENBERG — Directeur H. J. Reussink (63) van de N.V. Roomboterfabriek „De Vooruitgang” vindt de verkoop van het bedrijf aan de N.V. Nederlandse Melk Unie (NMU) te Amsterdam een verstandige daad. Hij zegt: „Ons bedrijf is nog kernegezond en dan kunnen we beter nu in een groter verband gaan werken, dan wanneer je wacht totdat het een dringende noodzaak zou worden”. Vandaar ook dat de overname door de NMU op geen enkel verzet is gestuit en men voor de toekomst reikt op een verdere uitbouw van „De Vooruitgang”. In de praktijk verandert er eigenlijk niets. De 50 man personeel blijft gewoon in dienst en ook de melkleveranciers is verzocht gewoon te blijven leven.

Roomboterfabriek De Vooruitgang draait al 71 jaar in Woudenberg. De fabriek werd in 1897 opgericht door de toenmalige burgemeester van Woudenberg jhr. J. B. de Beaufort als een zuiver particulier bedrijf. Tot 1937 werd er alleen maar roomboter gefabriceerd, maar in dat jaar werd de produktie uitgebreid met melkpoeder. Afzet: veevoederindustrie (mestkalveren) en voor de volle poeder: chocolade-industrie en bakkerijgrondstoffen.

De NMU — 18 fabrieken onder haar beheer met 3000 personeelsleden — heeft met De Vooruitgang als negentiende geen boter aan de galg gesmeerd. De Woudenbergse werkmatschappij zoals het nu gaat heten, is tegenwoordig goed voor een aanvoer van 46 miljoen kg. melk per jaar. Uit de fabriek rolt jaarlijks 1,5 miljoen kg boter en 2500 ton melkpoeder. De NMU biedt voor de aandelen dan ook een koers van 203 procent.

GEVRAAGD

Het eerste contact met de NMU dateert van november vorig jaar. „De NMU had zelf te weinig produktiemogelijkheden”, legt de heer Reussink (37 jaar bij de Vooruitgang werkzaam waarvan 21 jaar als directeur) uit. „We sloten een kontrakt voor levering van melk-

poeder en uit dat contact is deze ontwikkeling gegroeid”.

Door middel van een circulaire zijn ook de veehouders over deze stap ingelicht. Daarin staat onder meer: „Onze fabriek, die in hoofdzaak is ingericht voor boter en melkpoeder, is vooral in EEG-verband te eenzijdig om zich op den duur gemakkelijk te kunnen aanpassen aan de steeds wijzigende omstandigheden. Wij menen dat de overeenkomst met de NMU in het belang is van alle betrokkenen omdat de afzetmogelijkheden belangrijk groter worden”.

Zijn de melkleveranciers het daarmee eens? „Ik dacht het wel”, zegt directeur Reussink. „In ieder geval hoop ik dat het in goede aarde zal vallen. Waarom eigenlijk niet? We kijken gewoon vooruit. Op dit moment is het niet noodzakelijk want als we niet gevraagd waren, zouden we er misschien niet eens toe gekomen zijn. Als je echter wat verder kijkt is doorgaan in groter verband zo zachtjes aan een eis geworden”.

Voelt directeur Reussink ergens

niet het verlies van een stukje zelfstandigheid? „Eerlijk gezegd wel, maar als het over een paar jaar bittere noodzaak zou worden, dan zou ik dat veel erger vinden”.

Voor dat de overname officieel bekend gemaakt werd, heeft de directie eerst overleg gepleegd met de vakbonden en vervolgens het personeel op de hoogte gesteld. Op die bijeenkomst is duidelijk gesteld dat er in de positie van het personeel en de melkrijders beslist geen verandering komt.

„Geen enkel bezwaar gehoord”, zegt directeur Reussink tevreden. „We gaan gezamenlijk verder om De Vooruitgang groter te maken. Er zijn nu veel meer mogelijkheden”.

Amersfoortse Courant
12 oktober 1968

drs. Timmer, directeur van de Coöperatieve Melk Centrale (C.M.C.), die tevens commissaris van de Melk Unie was.

Op 7 oktober 1968 werd het contract getekend en op 23 oktober 1968 werd in een buitengewone vergadering van aandeelhouders het volgende besloten:

1. De Nederlandse Melk Unie betaalt een koers van 203% voor de aandelen.
2. De Nederlandse Melk Unie verbindt zich een leveranciersbindingspremie te betalen van f 1,50 per 100 kg melk voor alle in het boekjaar 1968 door de boeren te leveren melk.
3. Het personeel zal niet worden achtergesteld bij het personeel van de Nederlandse Melk Unie.

Met dit besluit ging de fabriek over in handen van de Nederlandse Melk Unie. De heer H.J. Reussink bleef directeur van de fabriek. Alle belangen waren gediend van zowel aandeelhouders en veehouders als van het personeel. Al het personeel kon blijven werken zodat er geen ontslagen behoeften te vallen. De Raad van Commissarissen werd - na 68 jaar goed te hebben gefunctioneerd - ontbonden.

Op 8 januari 1969 kwamen de Commissa-

rissen voor de laatste keer bijeen.

Deze bijeenkomst werd door de voorzitter gesloten met een uitvoerig slotwoord, waarin hij het ontstaan en de geschiedenis van de fabriek aanhaalde en zijn welgemeende dank uitsprak voor de leiding van de fabriek. De heer J. Douma werd nogmaals herdacht als directeur, die vanaf het begin in 1897 de leiding op zich had genomen en deze taak 50 jaar vervulde. In deze periode vielen ook de mobilisatiejaren 1914-1918 en de oorlogsjaren 1940-1945. De tegenwoordige directeur, de heer H.J. Reussink, werd in 1931 als assistent aan de fabriek verbonden en in 1947 benoemd tot directeur. De samenwerking met de Raad van Commissarissen liet niets te wensen over en beide directeurs hebben de fabriek tot grote bloei gebracht. "Ook in de toekomst zullen onze gedachten het wel en wee van 'De Vooruitgang' omringen," aldus het slotwoord van de heer W.H. de Beaufort.

Er bestond altijd een grote eenstemmigheid tussen de Commissarissen en de directeurs J. Douma en H.J. Reussink. In de notulen wordt nergens van een grote tegenstand gesproken.

De per 1 januari 1969 afgetreden Raad van Commissarissen: zittend v.l.n.r.: Jkvr. Dr. C.M. de Beaufort; Jhr.W.H. de Beaufort en H.A. van Beuningen.

Staan v.l.n.r.: C. Wolswinkel, H. Haanschoten, H.J. Reussink, directeur, W. Veldhuizen en J. van Ginkel.

Hoofdstuk VIII

Overzichten commissarissen, personeel, melkrijders en geleverde melk

Commissarissen

Hieronder volgt een overzicht van de commissarissen van de fabriek vanaf het jaar 1900:

Naam en voorletters	Jaar van benoeming	Jaar van beëindiging	Reden van beëindiging
1. J.B. de Beaufort	1900	1924	overleden
2. Mr.A.Royaards van Scherpenzeel	1900	1932	overleden
3. J.K. Baron Taets van Amerongen	1900	1922	overleden
4. A.E. van Kolfschoten	1900	1932	overleden
5. Mr.A.J. de Beaufort	1900	1929	overleden
6. Baron van Hardenbroek van Ammerstol	1923	1928	overleden
7. Jhr.Mr.J.K.H. de Beaufort	1925	1962	overleden
8. Jhr.W.H. de Beaufort	1928	1968	fusie
9. Mej.A.A. de Beaufort	1930	1963	hoge leeftijd
10. E. van Kolfschoten	1932	1945	overleden
11. M.L. Baron Taets van Amerongen	1932	1958	overleden
12. C.S. van Beuningen	1945	1956	overleden
13. L.Wolswinkel	1945	1960	overleden
14. H.A.van Beuningen	1957	1968	fusie
15. H.Haanschoten	1957	1968	fusie
16. W.Veldhuizen	1957	1968	fusie
17. Jkvr.C.M. de Beaufort	1961	1968	fusie
18. C.Wolswinkel	1961	1968	fusie
19. Jhr.Mr.A.J. de Beaufort	1963	1966	overleden
20. J. van Ginkel	1963	1968	fusie

Vertrokken personeel met lange staat van dienst vóór 1968

In het archief troffen wij de volgende notities van directeur H.J. Reussink aan:

E. van Maren: Reeds kort na de aanvang van het bedrijf werd dit personeelslid al genoemd. Hij bleef in dienst tot aan zijn pensioen op 1 juni 1928. Hij was toen bijna 61 jaar oud en hij was ongehuwd gebleven. Hij overleed op 5 oktober 1950. Destijds was een pensioen voor de personeelsleden nog een bijzonderheid. Door de vooruitstrevende Commissarissen was reeds in 1910 een pensioenfonds ingesteld, waarbij de personeelsleden op 60-jarige leeftijd konden worden gepensioneerd. Ze kregen dan f 6,- per week pensioen.

E. van de Lagemaat: Was ook één van de

eerste werkers op de fabriek. Hij heeft gewerkt tot september 1951 en hij overleed op 23 februari 1962.

Jac. van Asselt: Vanaf de eerste dag dat de fabriek in werking trad, was hij verbonden aan 'De Vooruitgang'. Hij ging op 13 juni 1933 met pensioen.

Mej. J.Ph. Dorrestein kwam in 1902 als administratief medewerkster in dienst. Van haar werd afscheid genomen in 1942 bij haar 40-jarig jubileum.

Joh. de Koning kwam op 1 april 1908 in dienst. Sedert 1931 was hij bedrijfschef op de fabriek in Renswoude. Hij ging op 1 januari 1965 met pensioen.

P. Veldhuizen kwam in het jaar 1906 in dienst van de Roomboterfabriek 'De Volharding' te Renswoude. In 1925 werd deze fabriek door 'De Vooruitgang' in

Woudenberg overgenomen. Op 1 januari 1965 bij het sluiten van het bedrijf in Renswoude ging hij met pensioen.

Jac. van Asselt in dienst sedert 1 november 1929, verliet de fabriek in 1956.

Gerrit de Kruif kwam op 10 augustus 1910 in dienst en ging in 1958 met pensioen.

Aart Lagerweij kwam op 1 mei 1917 in dienst. Hij vertrok op 1 november 1966.

Melis Moesbergen kwam in dienst op 1 mei 1901 en vertrok op 1 mei 1934 met

pensioen. Hij overleed op 30 oktober 1965. Hendrik Morren was sedert maart 1928 in dienst van de fabriek. Hij overleed op 24 november 1960.

Johan Osnabrugge kwam in 1923 bij de fabriek en hij overleed in februari 1945.

Piet van den Essenburg kwam omstreeks 1915 in dienst en verliet de fabriek in 1942.

A.Voskuilen kwam op 4 maart 1933 in dienst. Hij werd later botermaker en verongelukte met een bromfiets in oktober 1966.

Personeel in dienst op 31 december 1968

Hieronder volgt een lijst van medewerkers, opgemaakt door directeur H.J. Reussink:

Naam en voorletters	Werkzaam bij/als	Datum indiensttreding	
H.J. Reussink	directeur	10 augustus	1931
G. Donselaar	assistent	1 mei	1933
D. Vlastuin	boekhouder	1 juli	1935
J. van Grootheest	kantoorbediende	3 mei	1943
M.J. Hendrikse	boekhouder	1 juli	1947
Mej.C. van Nieuw Amerongen	kantoorbediende	9 september	1963
Mej.H.G. Wassink	kantoorbediende	20 juli	1964
E. v.d. Dikkenberg	melkinrichting	4 maart	1933
G. Stolte	laboratorium	2 januari	1956
T. van Ginkel	botermakerij	1 april	1924
B. v.d. Ham	machinist	1 juli	1927
T. Harskamp	rep. werkplaats	20 mei	1940
E. Hazeleger	chauffeur	5 maart	1923
H. Hazeleger	melkontvangst	1 april	1934
Joh. Hazeleger	bedrijfscontroleur	11 april	1938
G.van Dijk	melkpoederafdeling	20 maart	1950
B.G. van der Wiel	melkpoederafdeling	1 februari	1965
J. van den Hoek	melkpoederafdeling	18 mei	1953
A. van Dijk	melkinrichting	13 februari.	1967
N. Lagerweij	chauffeur	1 juni	1927
G. Pater	botermakerij	1 mei	1967
Th. v.d. Pol	chauffeur-melkrijder	1 april	1927

L. Hazeleger	melkpoederafdeling	26 februari	1951
J. v. Asselt	laboratorium	31 januari	1960
D. v. Voorthuizen	centrifugist	5 juli	1934
H. v. Voorthuizen	melkafgifte	15 mei	1936
A. v.d. Brink	botermaker	16 januari	1967
J. Gijsbertsen	melkontvangst	1 maart	1934
A. v. Wessel	melkontvangst	5 april	1965
D. Wagenveld	melkontvangst	11 februari	1957
E. v. Wijk	melkventer	1 oktober	1937
W. v. Wijk	melkventer	1 oktober	1937
G. Klok	melkinrichting	1 januari	1968
W. Herder	stalcontroleur	12 juli	1965
J. v. Ee	poederafdeling	4 april	1966
J. Voorburg	centrifugist	7 mei	1956
W. van Garderen	ketelhuis	12 april	1948
W.Klein Wolterink	botermaker	9 augustus	1962
B. Harskamp	melkpoederafdeling	11 mei	1948
H. v. Egdome	melkontvangst	4 juli	1966
A. Boonzaayer	melkpoederafdeling	1 januari	1968
E. Thomassen	melkinrichting	24 maart	1958
D. Overeem	melkinrichting	16 april	1962
R. v.d. Zandschulp	melkontvangst	27 maart	1961
C. v. Dijk	melkafgifte	10 april	1950
J. v.d. Wetering	melkpoederafdeling	18 mei	1953
E. de Kruijff	melkontvangst	9 april	1956
J.v. Ginkel	melkontvangst	27 maart	1961
C. v.d. Vliert	melkpoederafdeling	21 maart	1961
C. van Egdome	melkontvangst	22 maart	1954
J. Overvest	melkpoederafdeling	1 april	1963
W. van Laar	melkinrichting	14 november	1966
M. Brouwer	melkpoederafdeling	1 mei	1961
A. v.d. Dikkenberg	botermakerij	1 november	1959
A. v. Ginkel	melkinrichting	6 februari	1961
J. v. Westerveld	botermakerij	15 augustus	1960

Vermeldenswaard is dat vele Woudenbergse scholieren in de zomermaanden vakantiewerk op de melkfabriek kwamen verrichten. Zij vormden een welkome aan-

vulling van het fabriekspersoneel dat juist in de drukke zomermaanden met de grootste melkaanvoer, met vakantie ging.

Melkrijders op 31 december 1968

Naam	Woonplaats	Melkrijder vanaf:
J. Barten	Leusden	15 december 1923
J.W. v.d. Wiel	Woudenberg	1 december 1964
J. ter Maten	Woudenberg	1 januari 1961
C. v. Garderen	Overberg	15 april 1965
T. de Kruijff	Leusden	omstreeks 1950
W.v.d. Dikkenberg	Overberg	1 mei 1960
A. de Jager	Renswoude	20 november 1940
G.J. Velthuizen	Ede	9 juli 1945
D. v. Ravenhorst	Ederveen	1 november 1944
G. Hardeman Wzn.	Veenendaal	1 april 1965
G. Hardeman	Overberg	1 november 1951
A. Kleinveld	Woudenberg	1 juni 1964
J. v. Ginkel	Maarn	1 juni 1940
A. Vlastuin	Achternveld	1 oktober 1955
J.G. v.d. Vliert Azn.	Woudenberg	1 april 1959
A. Werkman	Scherpenzeel	1 mei 1941
W. Werkman	Scherpenzeel	1 mei 1940
D.A. Lokhorst	Maarsbergen	1 oktober 1956
A.G. Hek	Leersum	1 juni 1945
L. Werkman	Scherpenzeel	16 mei 1940
G. v.d. Vlierd Rzn.	Woudenberg	12 juli 1965
M. v.d. Brink	Renswoude	1 mei 1927
A. v. Deelen	Overberg	1 mei 1931
G. v. Bennekom	Scherpenzeel	17 maart 1948
C. Nijburg	Ederveen	1 mei 1966
W. v. Ginkel	Scherpenzeel	1 januari 1964
M.J. v.d. Beek	Barneveld	1 mei 1951

De melkritten van J.W. van der Wiel, J. ter Maten en A. Kleinveld gingen steeds over van vader op zoon, zodat sedert de oprichting van de fabriek in 1897 reeds het derde geslacht werkzaam was als melkrijder.

In 1967 waren twee melkrijders, die beide reeds meer dan 25 jaar deze functie had-

den vervuld, met hun werkzaamheden gestopt. Er werden geen nieuwe melkrijders meer aangenomen en beide ritten werden verdeeld onder de andere melkrijders. Het waren de melkrijders A. Willigenburg te Woudenberg, die 27 jaar melkrijder was geweest en R. Duits te Lunteren, melkrijder vanaf 29 april 1929.

Overzicht van ontvangen melk in de jaren 1897 tot en met 1967

Jaar	Aantal kg	Jaar	Aantal kg
		transport	194.072.152
1897	308.894	1933	9.508.926
1898	1.722.476	1934	9.622.477
1899	1.758.581	1935	10.328.597
1900	2.235.262	1936	11.734.198
1901	2.947.841	1937	12.401.156
1902	3.670.539	1938	13.252.159
1903	3.599.071	1939	14.225.335
1904	3.526.430	1940	10.113.368
1905	3.858.297	1941	8.856.032
1906	4.172.352	1942	5.766.083
1907	4.224.550	1943	8.502.025
1908	4.635.742	1944	9.176.412
1909	4.664.838	1945	8.781.706
1910	5.210.000	1946	13.877.978
1911	5.322.267	1947	13.613.997
1912	5.615.360	1948	18.259.882
1913	6.373.160	1949	23.364.309
1914	6.164.620	1950	25.040.386
1915	5.574.294	1951	24.429.917
1916	4.675.002	1952	23.997.381
1917	4.856.250	1953	26.387.543
1918	3.817.651	1954	27.844.574
1919	3.839.199	1955	28.376.694
1920	4.365.168	1956	30.282.411
1921	4.305.020	1957	31.484.336
1922	5.210.621	1958	33.442.507
1923	6.043.658	1959	34.498.438
1924	6.900.802	1960	37.149.940
1925	7.019.645	1961	39.386.243
1926	8.391.214	1962	41.328.019
1927	9.703.626	1963	39.918.058
1928	9.373.300	1964	42.326.546
1929	9.783.577	1965	43.260.810
1930	9.662.295	1966	43.994.937
1931	9.652.274	1967	45.426.354
1932	10.888.276		
Transporteren	194.072.152	Totaal	1.013.431.886

Hoofdstuk IX (1969-1986)

Tijdens de jaarwisseling op 31 december 1968 zullen de melkleveranciers, de melkrijders en de werknemers van de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' zeker een heildronk hebben uitgebracht op een goede voortzetting van de fabriek onder het nieuwe bestuur.

Er veranderde in feite niet veel. Alles ging voorlopig op de oude voet door en de vertrouwde groet van de directeur, de heer

H.J. Reussink, klonk als vanouds. Een ieder bleef zijn eigen werk doen. Alleen de leden van de Raad van Commissarissen hadden afgedaan en de vertrouwde aandeelhoudersvergaderingen kwamen te vervallen. Zij, die de fabriek vóór 1 januari 1969 bestuurden, zullen de overgang het meest hebben gemerkt. Hun bevoegdheden waren overgedragen aan de fusiepartner.

Belangrijkste uitbreidingen, verbouwingen, aankoop van machines en gereedschappen.

Ook na 1969 werd er aan de melkfabriek verbouwd en vonden er uitbreidingen plaats. De fabriek ging met de tijd mee en regelmatig werd het machinepark aangevuld of vernieuwd. De belangrijkste investeringen worden hieronder vermeld.

Jaar	Omschrijving	Bedrag investering
1968	Te beginnen met het jaar 1968 en daarna in de jaren 1969, 1971, 1974, 1975, 1977 1979 en 1980 werden er totaal 14 melktanks aangeschaft van o.a. 90 en 100 ton.	f 687.809,03
1969	Een centrifuge werd vervangen (werd gebruikt voor de ontroming van de melk).	f 140.238,17
1970	In dat jaar kwam de aansluiting op het aardgasnet tot stand. Dit betekende een heel andere wijze van stoken, waarop de apparatuur moest worden ingesteld	f 31.596,58
1970	Overgenomen werd een roestvrije stalen boterkarn van een zusterbedrijf.	f 12.672,00
1972	In dit jaar werd de boterinpaklijn geautomatiseerd. Wat voorheen door mensenhanden gebeurde werd nu machinaal verricht.	f 96.146,00
1973	Een nieuw melkpoederpakhuis werd aan de fabriek gebouwd.	f 177.919,32
1973	De fabriek kreeg een eenvoudige kaasmakerij	f 74.426,15
1974	In dit jaar kreeg de fabriek een echte kantine voor het personeel.	f 23.560,01
1974	Aanschaffing van een nieuwe filterinstallatie voor de fabricering van melkpoeder, waardoor de omgeving van de fabriek minder overlast ondervond van de poederverstuiving.	f 115.104,72
1975	Aanschaffing van een nieuwe boterinpakmachine.	f 164.963,08
1976	De fabriek werd uitgebreid met een bedrijfskantoor en er kwam een nieuwe boterkoelcel.	f 208.298,77
1977	Een nieuwe botermachine (het z.g.n. boterkanon) werd in gebruik genomen.	f 533.150,00
1978	Een tweede boterverpakkingsmachine en een kartonvulmachine werden gekocht.	f 245.870,49

1978	Voor de Rijdende Melk Ontvangsten (R.M.O's). werd een waslokaal gebouwd; een parkeerplaats aangelegd, beplanting en een hekwerk aangebracht. Inclusief een reinigingsinstallatie bedroegen de kosten	f 532.228,05
1981	De derde boterverpakkingsmachine deed zijn intrede.	f 241.500,00
	Wagenpark	
1979	De heftruck werd in gebruik genomen.	f 50.000,00
1981	Een DAF-vrachtauto met laadbad werd aangeschaft (de boterexpres auto).	f 119.949,00
1983	Opnieuw werd er een vrachtauto aangeschaft.	f 149.920,32
1983	Een pallettruck en een tweede heftruck werden noodzakelijk geacht.	f 77.306,25
1985	In dat jaar werd er opnieuw een vrachtauto aangeschaft.	f 170.036,94
	Woningen voor het personeel	
1956	Landaasweg 5 en 7 *	f 39.276,52
1956	Laagerfseweg 13 en 13a *.	f 31.086,86
1960	Ekris 14 en 16, incl. c.v.-installatie Ekris 16*.	f 43.891,00
1966	Van Limburg Stirumlaan 15 met garage *	f 31.714,30
1966	van der Duin van Maasdamlaan 15 met garage *.	f 31.714,30

* Alle woningen te Woudenberg

De noordgevel van de fabriek in 1985.

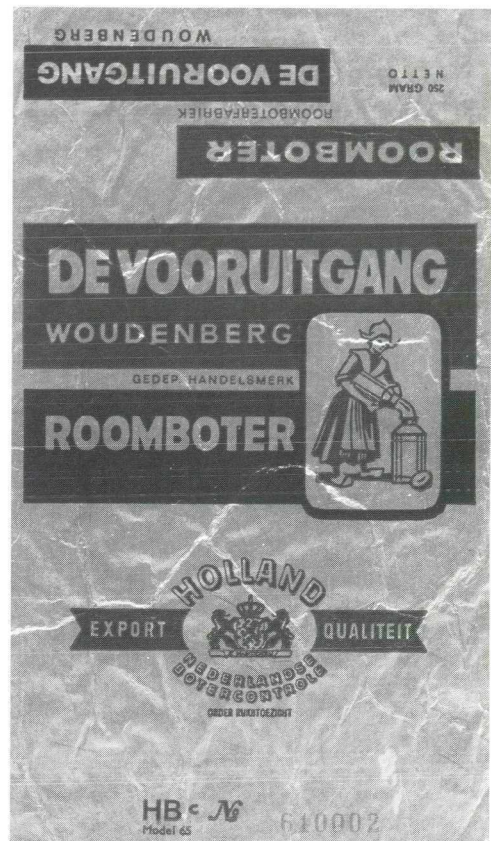
Toch fabricage van kaas

Talrijke besprekingen waren er in het verleden geweest om te komen tot het produceren van kaas en evenzovele keren viel er een beslissing in negatieve zin. Men durfde de risico's niet aan omdat de afzet regelmatig problemen opleverde. Toch werd er in 1973 een voorzichtige stap gezet in de richting van de fabricage van kaas. Er werd in dat jaar een geïmproviseerde kaasmakerij ingericht. Er worden een viertal soorten kaas genoemd:

1. Tètakaas. Dit was een zachte zoute vochtvasthoudende kaassoort. Deze kaas werd daarom geëxporteerd naar warme landen, o.a. Griekenland en Iran. De productie werd later overgenomen door een fabriek van de Melkunie in Genderen. Met deze kaas werd veel succes geogst.
2. Mont-Forêt kaas (het Franse woord voor Woudenberg). Dit was een boursin-achtige kaas met tuinkruiden. Ondanks de unieke naam van deze kaas is de verkoop jammer genoeg niet op gang gekomen als gevolg van te weinig publiciteit voor dit artikel. Er werd dan ook gesproken van een totale mislukking.
3. Karnemelk-kaas. Ook deze kaas kon de fabriek niet voldoende slijten. De verkoop is dan ook geen succes geworden omdat er weinig animo voor bestond.
4. Rauwe-melk-kaas. Deze kaas bracht het niet verder dan een proeven door het personeel. De kaas was zo hard dat men ze bij wijze van spreken als schoenzolen zou kunnen gebruiken. Meer pogingen tot kaasbereiding werden er niet ondernomen.

De bereiding van boter

Zolang als de fabriek bestond werd er in de 89 jaren altijd boter bereid. De eerste tientallen jaren bestond de productie alleen uit boter en in een later stadium werden er ook nevenproducten uit de melk gefabriceerd. De naam van de fabriek Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' duidde er ook op dat de boter het belangrijkste zuivelartikel was. De laatste jaren van het

Een wikkel voor de kleinverpakking van de boter met het rijksbotermerk.

bestaan van de fabriek werd er vrijwel uitsluitend boter gemaakt. Het hoogtepunt werd bereikt in 1985 toen er 12 miljoen kg boter in grootverpakking en 10 miljoen kg in kleinverpakking werd geproduceerd. De fabriek in Woudenberg bestreek toen 25% van de Nederlandse markt. De room werd aangevoerd van andere fabrieken, o.a. uit Heerhugowaard, Opmeer, Genderen, Texel, Lutjewinkel, Maasdam, Rotterdam en Hilversum om in Woudenberg verwerkt te worden tot boter. De laatste jaren werd er vrijwel uitsluitend room aangevoerd, terwijl de melk van de boeren naar andere fabrieken werd getransporteerd. Omdat de fabricage van boter altijd een zeer belangrijke rol heeft gespeeld is het de bedoeling de boterbereiding te volgen

via een uitgezette productielijn aan de hand van een aantal foto's.

De melk werd door de melkrijders bij de leveranciers opgehaald en naar de fabriek gebracht. Aanvankelijk geschiedde dit met paard en wagen. In latere jaren werd een vrachtauto of trekker met aanhangwagen gebruikt. De laatste jaren werden tankauto's gebruikt.

De aangevoerde melk werd gestort in de stortbak, welke bevestigd was aan een weegschaal. Aan de hand van de busnummers kon de melk per leverancier tot de juiste kilogrammen worden afgewogen. Tegelijk werd er een monster van de melk genomen. Dit monster werd gecontroleerd op vet- en eiwitgehalte. Aan de hand van de vet- en eiwitgehalte en de kwaliteit van de melk kreeg de leverancier z'n melkgeld uitbetaald. De melkbus verdween daarna automatisch naar de bussenwasmachine. Via de afvoerband kwamen de deksels automatisch op de melkbussen. Daarna

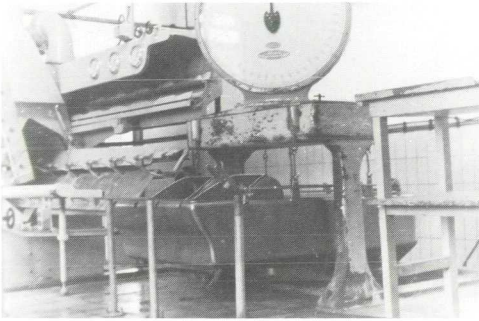
kon de melkrijder de bussen weer op de wagen laden en terugbezorgen bij de boer. Vanuit de stortbak verdween de melk voor verdere verwerking in de buffertanks.

Daarna werd de melk uit de buffertanks automatisch naar de centrifuge overgebracht. De centrifuge had tot taak de melk te ontromen. Door deze ontroming ontstond er naast de room tape- of ondermelk. De ondermelk werd gepasteuriseerd en verwerkt tot magere melkpoeder. De room werd gepasteuriseerd tot 92 graden C en daarna via de pasteur afgekoeld tot 8 graden C. Van de pasteur ging de room naar opslagtanks. Inmiddels was er vanuit het centrifugelokaal een zuursel aan de room toegevoegd.

De room werd gedurende ongeveer vier uur, afhankelijk van het jaargetijde, in de opslagtanks bewaard op een temperatuur van 8 graden C. Daarna werd de room opgewarmd met water met een tempera-

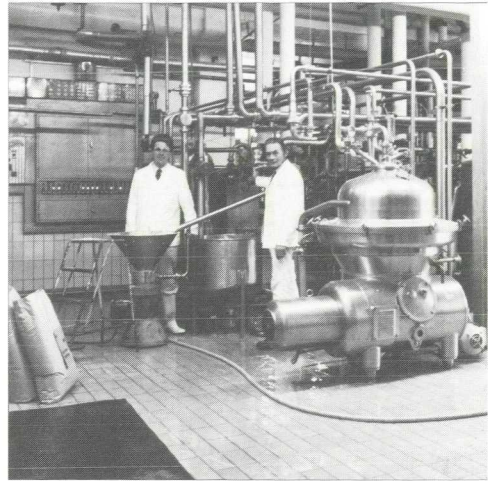
De melkaanvoer

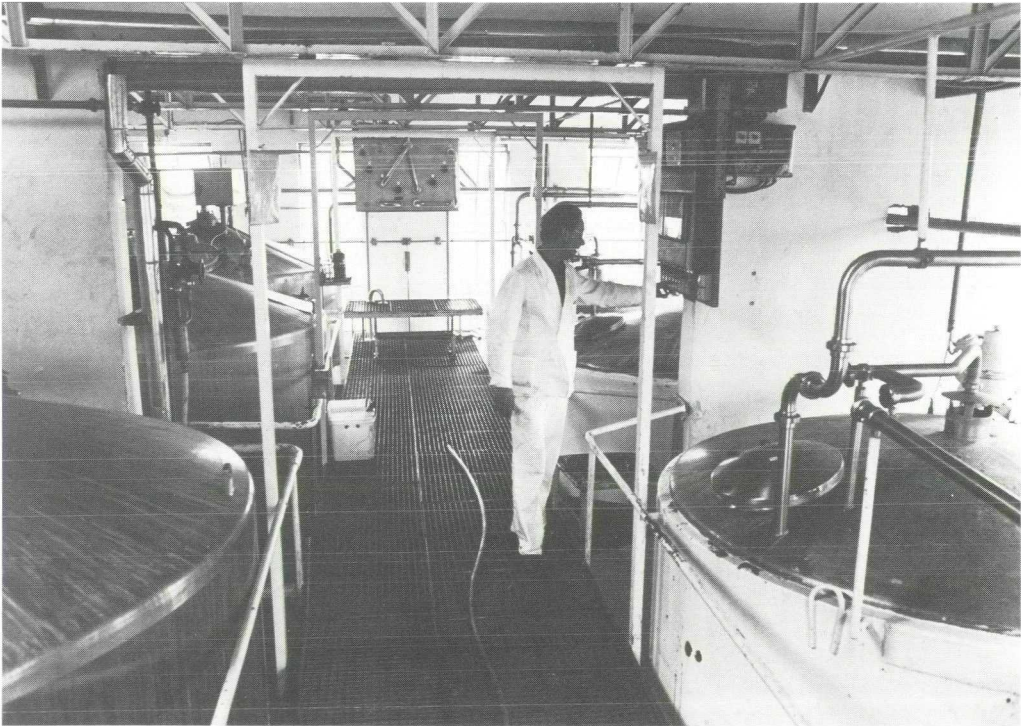
Weegschaal met stortbak en bussenspoel-machine.

tuur van ongeveer 25 graden C tot de room de warmte van 20 graden C had bereikt. De room werd nu zes uur op een temperatuur van 20 graden C gehouden en vervolgens teruggekoeld naar plm. 10 graden C. Deze methode vond plaats om de smeerbaarheid van de boter bij de con-

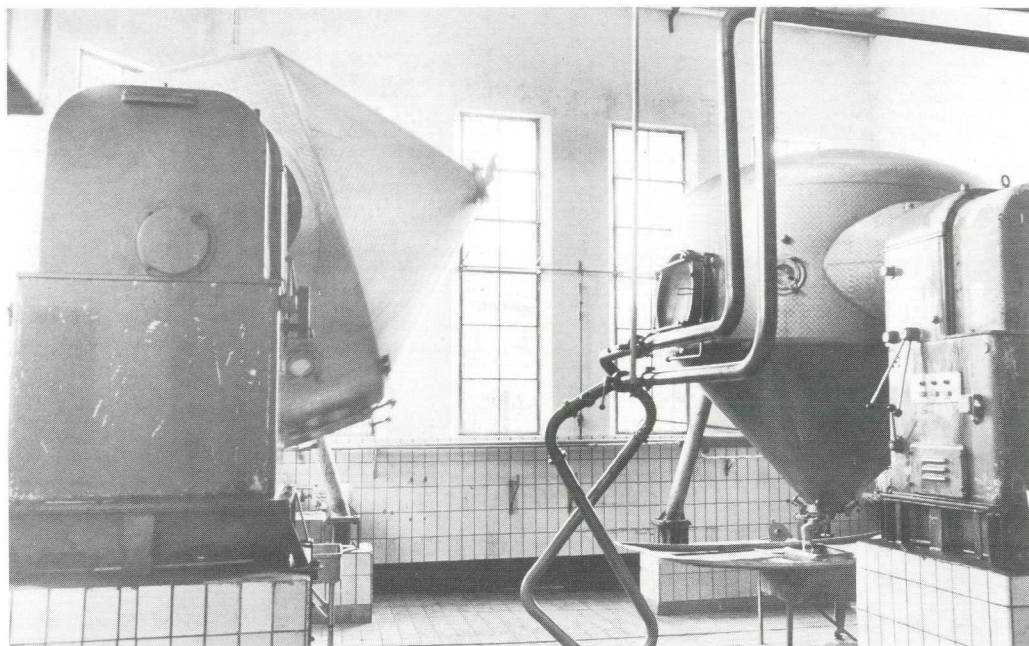

De centrifuges ontroomden de melk. Links: E. van Garderen. rechts: E. Thomassen.

sumptie in de wintermaanden te bevorderen. In de zomermaanden bleef de tempe-

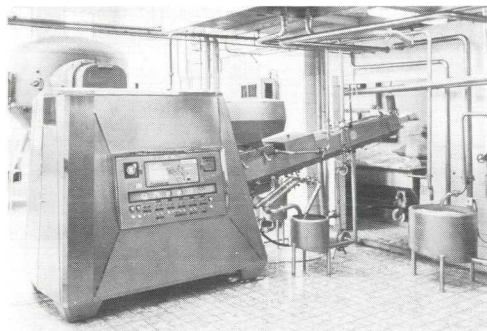
Er waren acht opslagtanks in gebruik met een gezamenlijke inhoud van 100.000 kg room. Op de foto: Piet de Vries.

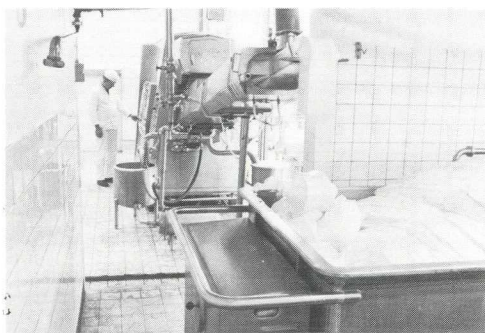
De 'top-karn' was uitgevoerd in roestvrijstaal. Lange jaren is er gewerkt met houten karns. De afgebeelde karn heeft een inhoud van 10.000 kg room, maar werd gevuld met 5000 kg en dit leverde 2.200 kg boter op.

ratuur constant op 8 graden C. Het proces in de opslagtanks duurde ongeveer 24 uur en daarna was de room karnrijp.

Door middel van een leiding ging de room van de opslagtanks naar de karns. Na een half uur karnen ontstond er de scheiding van de boter met de zure karnemelk. De karnemelk ging naar een aparte tank en

De boterbereidingsmachine kreeg de naam mee van 'boterkanon'.

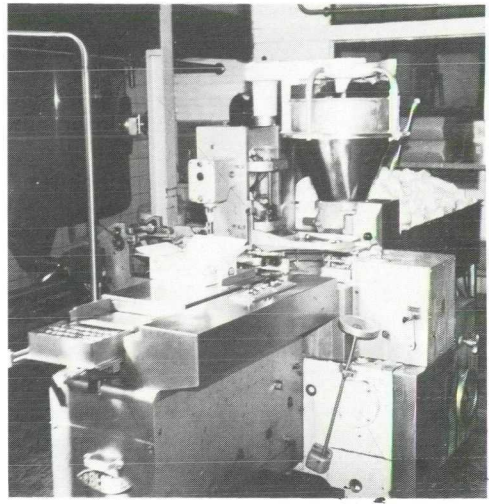

*De gevulde boterwagen.
Op de foto: A. v.d. Brink.*

werd voor de consumptie of voor veevoeder verkocht. Daarna kwam het kneedproces in werking om de overtollige karnemelk uit de boter te verwijderen. Dit proces werd ook in de 'top-karns' uitgevoerd. Na deze behandeling werd de boter drooggeknead en op een vochtgehalte gebracht van maximaal 16%. De boter was nu klaar om te worden verpakt.

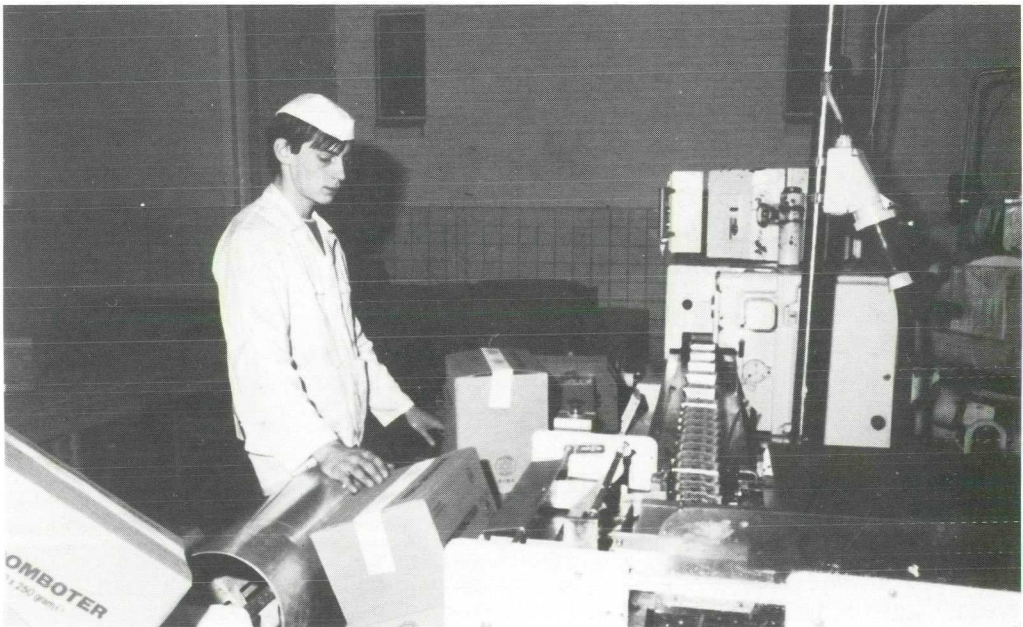
*De boter werd verpakt in dozen van 25 kg.
Op de foto: Gerard Meerbeek.*

*Fabricage van mini-pakjes boter van 10 of
15 gram, die in restaurants werden ge-
bruikt.*

In het jaar 1977 werd overgegaan op een modernere manier van boterbereiding, nl. door middel van het z.g.n. boterkanon. De

Kleinverpakkingsmachine voor pakjes van 250 gram boter. Op de foto: Auke Hamminga.

boter werd voortaan ook bereid uit zoete room zonder toevoeging van zuursel, de N.I.Z.O.-methode (Nederlands Instituut voor Zuivelonderzoek). Na de afvoering van de zoete karnemelk werden er aan de boter twee soorten zuursels toegevoegd, waardoor er weer normale zure consumptieboter ontstond. Dit 'boterkanon' werkte veel economischer dan de oude 'topkarns'. De productie was 5.000 kg boter per uur. Aan het einde van de productie werd het vochtgehalte van de boter weer gebracht op maximaal 16%. Dit percentage werd gecontroleerd door het Botercontrolestation. Bij overschrijding van dit percentage werden flinke boetes opgelegd. De ontstane

zoete karnemelk werd voor velerlei doeleinden gebruikt, zoals vla en volle melkpoeder. Het 'boterkanon' zorgde ervoor dat de gefabriceerde boter via 'de loop' werd gestort in een boterwagen. De boter werd daarna afgevoerd naar de boterinpakmachines.

Op de bulkboterlijn werd de boter verpakt in dozen van 25 kg. Deze boter werd als gevolg van de overproductie verkocht aan de Staat der Nederlanden en opgeslagen in koelcellen, waardoor de alom bekende 'boterberg' ontstond. De boter kon niet worden verkocht omdat de prijs te hoog lag.

Voor de kleinverpakking van de boter van 250 gram waren drie inpakmachines in gebruik met een gezamenlijke capaciteit van 4.500 kg boter per uur. Er werden wel 20 verschillende verpakkingen gebruikt voor diverse klanten in Nederland. In een doos van 10 kg kwamen 40 pakjes boter

*De boter werd opgeslagen in de koelcel.
Op de foto: G. v.d. Vlierd.*

*Het vervoer van de boter naar de klant.
Op de foto: C. van Huigenbos.*

van 250 gram. Eenmaal per kwartier werden de pakjes boter op het juiste gewicht gecontroleerd. De fabriek leverde ook mini-pakjes boter van 10 of 15 gram voor gebruik in restaurants.

De dozen boter werden handmatig gestapeld op pallets. Daarna werd de boter door middel van een heftruck naar de boterkoelcel in de fabriek gebracht.

Voor het vervoer van de 250 gram boter naar de klanten in Nederland werd gebruik gemaakt van drie vrachtauto's. Ook waren er klanten, die de boter zelf aan de fabriek kwamen halen.

De directie over de fabriek

Op 17 september 1970 nam de directeur H.J. Reussink op 65-jarige leeftijd na een 39-jarig dienstverband afscheid van de C.M.C.-Melkunie, bestuur, personeel, melkrijders, melkleveranciers en andere zakenrelaties. Er werd hem een receptie aangeboden in het Verenigingsgebouw te Woudenberg. Op deze afscheidsreceptie waren honderden belangstellenden aanwezig. Hoewel de directeur in Scherpenzeel woonde had hij zich ook een grote plaats verworven in de Woudenbergse gemeenschap.

De woordvoerder van de C.M.C.-Melkunie noemde de heer Reussink een directeur van 'de oude stempel'. Bij het samengaan van de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' met de C.M.C.-Melkunie koos de scheidende directeur voor continuïteit in het belang van allen, die bij het bedrijf waren betrokken, vooral het personeel en de veehouders-melkleveranciers. De heer Reussink paste zich altijd goed aan bij de gewijzigde omstandigheden en dat is niet altijd gemakkelijk voor de oudere generatie. Een drietal deugden van de directeur werden genoemd, namelijk degelijkheid, zuinigheid en betrouwbaarheid. Hij was een all-round directeur, die alle kwaliteiten in zich droeg, waarbij genoemd werden: het omgaan met personeel, veehouders en afnemers, zijn koopmanschap en zijn technische en economische inzichten.

Namens de oud-commissarissen en de

De heer H.J. Reussink, directeur van de fabriek vanaf 27 juni 1947, nam op 17 september 1970 op 65-jarige leeftijd na een 39-jarig dienstverband afscheid.

melkleverancierscommissie sprak de heer H. Haanschoten uit Woudenberg, die memoreerde dat de scheidende directeur de fabriek op een voorbeeldige wijze 'draaiende had weten te houden', waarbij hij heeft gezaaid en geogst, terwijl hij plezier heeft gehad in zijn arbeid.

Het hoofd van de administratie, de heer M.J. Hendrikse uit Woudenberg, sprak namens het personeel en de oud-medewerkers. Hij bedankte de directeur voor de prettige leiding in de afgelopen jaren o.a. met de woorden: "U was een fijne directeur en een fijn mens; wij zullen u node missen".

De heer H.J. Reussink bleef voorlopig nog aan de fabriek verbonden voor het onderhouden van de contacten met de veehouders. De oud-directeur overleed op 6 oktober 1980 in zijn woonplaats Scherpenzeel op de leeftijd van 75 jaar.

M.J. Visscher

Per 1 juli 1970 trad de directeur M.J. Visscher in dienst van de Melkunie om de directie te voeren over de fabriek in Woudenberg. Voordien was de heer Visscher directeur van de zuivelfabriek 'de Bommelerwaard' in Heusden. Tijdens zijn directeurschap kwam de automatisering van de fabriek tot stand. Hij zorgde ervoor dat er een tweede roestvrijstalen karn kon worden aangeschaft. Er kwam een grote melkpoederslagplaats en het boterkanon werd gekocht. De botermakerij werd enorm uitgebreid en er werd een koelcel bijgebouwd. Het werd indertijd als een mijlpaal beschouwd dat er in één jaar één miljoen kg boter werd geproduceerd. Omstreeks 1980 werd er jaarlijks 12 miljoen kg boter gemaakt. Omdat de capaciteit aanwezig was bleef de fabriek melkpoeder fabriceren. Er is sprake van geweest om in de Woudenbergse fabriek een nieuwe poedertoren te bouwen.

De heer M.J. Visscher, directeur van de fabriek vanaf 1 juli 1970. Hij overleed op 29 december 1983 en was bijna 63 jaar.

Wanneer deze bouw zou zijn gerealiseerd was de fabriek mogelijk niet stilgelegd. De nieuwe poedertoren werd door de Melkunie echter gebouwd in Gouda. Directeur Visscher stimuleerde de experimenten met het maken van kaas. Hij stond bekend als een actieve directeur, die altijd met de fabriek bezig was.

Op 29 december 1983 tijdens de autorit tussen de middag van de fabriek naar huis in Woudenberg werd hij onwel en overleed hij in zijn auto op het kruispunt de Poort in Woudenberg op 63-jarige leeftijd.

Personeel van de fabriek vond 's middags op het bureau van de overleden directeur een concept-brief, waaraan hij 's morgens was begonnen en die hij 's middags had willen voltooien. Deze concept-brief, welke nimmer is voltooid, luidt als volgt:

"Natuurlijk vonden wij het fijn dat vroeger iemand van 'de fabriek' de kerstpakketten kwam brengen, maar nu, och het moest eigenlijk twee maal per jaar kunnen, het is zo gezellig.

Dit is het antwoord van de gepensioneerden van de Melkunie Woudenberg nu ze elk jaar tegen de Kerstdagen worden uitgenodigd aan "de overkant bij Schimmel" een kopje koffie te komen drinken. Al bijzonder lang tevoren verheugt men zich weer op de gezellige samenkomst. Men is blij met het weerzien en vooral als het borreltje er omstreeks twaalf uur aankomt neemt het geroezemoes toe en worden de verhalen heen en weer steeds mooier en geloofwaardiger.

Sinds een aantal jaren worden de kerstpakketten door de Melkunie Woudenberg alleen thuis gebracht bij die gepensioneerden, die het niet meer kunnen halen. Ons als Melkunie bespaart het veel tijd- en kilometerverlies wanneer wij deze groep oudwerknemers een leuke morgen bezorgen van 10.30 tot 12.00 uur. Er zijn 31 pakketten uitgereikt, waarvoor de directie van de Melkunie Woudenberg hartelijk wordt bedankt. Namens de gepensioneerden en alle werknemers willen we ook gaarne onze dank overbrengen aan de Raad van Bestuur van de Melkunie Holland...."

Tot zover de onvoltooide brief.

De heer W. Nagel was directeur van de fabriek vanaf 1984 tot de datum van sluiting op 1 juli 1986.

W. Nagel

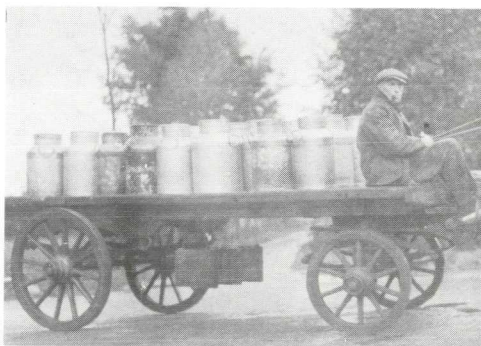
Van 1984 tot 1 juli 1986 werd het directeurschap waargenomen door de heer W. Nagel, tevens directeur van de fabriek in Gouda. De heer Nagel was geen onbekende van de fabriek. Van december 1972 tot maart 1977 was hij als bedrijfsleider aan de fabriek verbonden. Daarna was hij van maart 1977 tot 1 mei 1979 algemeen bedrijfsleider op een zuivelfabriek in Naaldwijk en vervolgens werd hij in dezelfde functie benoemd in Gouda, totdat hij in aanmerking kwam voor de functie van directeur.

Gedurende zijn bedrijfsleiderschap in Woudenberg had hij kennis vergaard over de fabricage van roomboter en melkpoeder. Door deze verkregen kennis was hij de aangewezen persoon om de heer Visscher op te volgen. Hij was de vierde en tevens de laatste directeur van de melkfabriek in Woudenberg. Tijdens zijn direc-

teurschap werd de fabriek op 1 juli 1986 definitief gesloten.

Geen aanvoer meer van bussenmelk

Zaterdag, 9 mei 1981, was de dag waarop de laatste gevulde melkbussen hun weg

Omstreeks 1930. Melkrijder J. van Ginkel uit Maarn op de bok van z'n melkbussenwagen, die werd getrokken door een paard.

Melkrijder A.de Jager gehuldigd

WOUDENBERG - In hotel Schimmel vond op maandagavond 29 januari de huldiging plaats van de heer A. de Jager, die per 20 januari zijn activiteiten als melkrijder had geëindigd. Verschillende leveranciers van melk hadden de hoofden bij elkaar gestoken, om dit feit niet ongemerkt te laten voorbijgaan. Vanaf november 1940 had de heer De Jager dit werk gedaan. Nu hij gemeend heeft er mee te moeten ophouden, voordat zijn gezondheid het niet meer zou toelaten, was er alle reden om hem en zijn vrouw eens in het zonnetje te zetten. Bijna alle leveranciers, waarvoor hij de melk naar de fabriek vervoerde, waren met hun dames aanwezig, samen met de familie De Jager, de heer en mevrouw Visscher en de oud-directeur, de heer H. J. Reusink.

De directeur van de melkproductiefabriek „De Vooruitgang”, de heer M. Visscher, heette alle aanwezigen hartelijk welkom en stelde vast, dat, geleid op de grote opkomst, de heer De Jager zijn werk wel tot volle tevredenheid van de melkleveranciers moet hebben uitgevoerd.

Spreker gaf vervolgens het woord aan de heer J. van Ginke, die namens de leveranciers sprak en dank betuigde voor de wijze waarop De Jager zijn werk steeds tot volle tevredenheid had uitgevoerd. Hij memoreerde, dat de medewerking van alle klanten van „Arie” zeer spontaan was geweest en dat allen hadden bijgedragen om hem bij dit afscheid een blijvend cadeau aan te kunnen bieden. Hij bood namens de leveranciers een gouden horloge met inscriptie aan, terwijl mevrouw De Jager, als troost voor de vele uren, die ze 's avonds en 's nachts voor het werk van haar man had moeten afstaan, een gouden armband in ontvangst mocht nemen.

Nadat de heer Visscher nog eens de goede kwaliteiten van de heer De Jager naar voren had gebracht en hem namens het bedrijf een enveloppe met inhoud had overhandigd, terwijl mevrouw De Jager bloemen in ontvangst mocht nemen, werd een bedrijfsfilm gedraaid, waarbij men De Jager kon zien werken bij het lossen van de wagen

en het ledigen van de melkbussen. Vervolgens haalde de heer Reusink nog wat herinneringen op uit de periode waarin De Jager melkrijder was geweest, waarna de avond met een gezellig samenzijn werd voortgezet.

De heer Visscher kon aan het einde van de avond vaststellen dat het een zeer geslaagde avond was geweest, die voor de familie De Jager ongetwijfeld een pracht herinnering zal blijven. Hij prees zich gelukkig, dat De Jager niet het contact met de fabriek heeft verbroken, maar nu in loondienst is getreden, zodat voortaan in ander opzicht zijn werkracht ten dienste van het bedrijf kan worden benut.

sche redenen de melk in tanks wilden opslaan. Niet alleen voor de agrariërs, maar evenzeer voor de melkfabrieken was het een noodzaak over te schakelen op de aanvoer van melk met tankauto's. De verwerkingsprocessen van de melk werden steeds meer gemoderniseerd. Electronica en computertechnieken vervingen de mechanische apparatuur en daarin paste het melktransport in bussen niet meer. Zes dagen per week werden de melkbussen opgehaald. De kosten hiervan wogen niet op tegen het drie keer per week leeghalen van de melktanks bij de boer. De melkbussen moesten dus plaats maken voor het efficiëntere vervoer met grote tankauto's. De laatste jaren liep het aantal 'busmelkers' terug van 350 naar 180.

De kleine boeren stonden voor de keuze van het kopen of huren van een melktank dan wel het bedrijf laten saneren. Voor

Het paard werd vervangen door een tractor. Melkrijder B.G. van der Wiel te Woudenberg met z'n combinatie in de Schoolstraat. Rechts de oude pastorie. De foto dateert uit de jaren 1950-1960.

velen was dat geen gemakkelijke beslissing. De boeren, die overschakelden op de melktank, kregen een toeslag van twee en een halve cent op een kg melk en een subsidie in de aanschaffingskosten.

In 1968 waren er nog 27 melkrijders. In de loop der jaren was dit aantal als gevolg van de oprukkende tankauto's zodanig teruggelopen dat er nog maar acht bus-

naar de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' vonden. Een achttal bussenmelkrijders maakte hun laatste rit naar de fabriek. Daarmee kwam een definitief einde aan een bezigheid, die gedurende ruim 84 jaar door verschillende generaties melkrijders in stand was gehouden. Vroeger met paard en wagen, daarna de tractor of de vrachtauto en sedert 9 mei 1981 de tankauto.

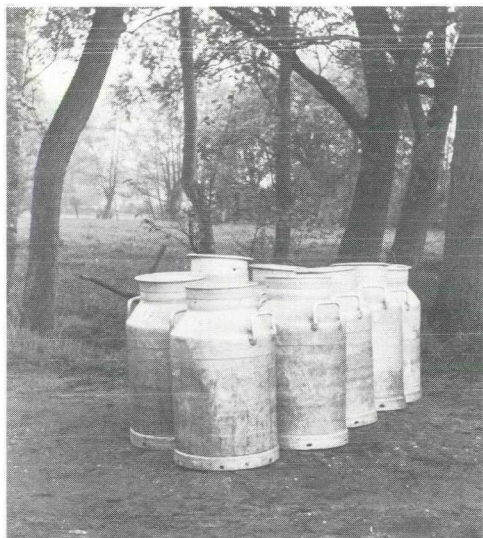
Vijftien jaar geleden werd er voor het eerst gesproken over de inzet van tankauto's. Sedertdien kwamen er steeds meer grote boerenbedrijven, die om bedrijfseconomi-

Melkbussen opladen bij de boeren aan Ekris. Met een handige zwaai deponeert Joop van der Wiel de melkbus op de wagen. De foto dateert uit de jaren 1975-1980.

senmelkrijders over waren en wel:

- A. Kleinveld te Woudenberg
- G. van de Vliert te Scherpenzeel
- W. van de Dikkenberg te Overberg

Mei 1981. Een uniek plaatje zoals thans niet meer in het landschap wordt waargenomen. De melkbus heeft afgedaan en is vervangen door een melktank.

- D. van Ravenhorst te Ederveen
- G. Veldhuizen te Overberg
- A. Werkman te Scherpenzeel
- B. Werkman te Scherpenzeel
- A. van Ginkel te Scherpenzeel

Een melkrijder was altijd een zelfstandige ondernemer gebleven. Velen van hen hadden naast de melkrit ook nog een eigen (boeren)bedrijfje. Als ze geen ander werk konden vinden misten ze met ingang van 9 mei 1981 een inkomen want door hun zelfstandige onderneming konden ze niet

De laatste melkbussenrit op 9 mei 1981. Van links naar rechts: K. van Laar, G. v.d. Vliert, melkrijder, en A. van Wessel.

terugvallen op sociale uitkeringen. Er bestond immers geen relatie werkgever-werknemer tussen de fabriek en de melkrijders. Het was dan ook geen gemakkelijke dag voor deze acht melkrijders, die jaren lang de loodzware melkbussen met een handige zwaai op de laadbak van de wagen deponeerden. Er werd officieel afscheid genomen en als herinnering aan hun noeste arbeid kregen ze een witte stenen melkbus aangeboden. Na dit afscheid

Woudenberg sloot bussonontvangst veehouder Verbeek leverde precies 50 jaar in bussen

Veehouder A. Verbeek leverde de melk 50 jaar in bussen.

Woudenberg sloot zaterdag 9 mei j.l. de bussonontvangst. Een 8-tal melkrijders bracht voor de laatste keer bussen aan de fabriek. Onder hen bevond zich Aart Kleinveld. Hij is van de Kleinvelds de derde generatie, die melk in bussen naar Woudenberg bracht. Zijn grootvader werd in 1899 melkrijder. Hij begon hiermee een jaar na het oprichten van de fabriek Woudenberg. In het eerste jaar bezorgden de veehouders allemaal zelf de melk aan de fabriek. Dit veranderde toen grootvader Kleinveld melk ging rijden.

Melkrijder Aart Kleinveld blijft zelfstandig.

Nu, ruim 80 jaar later, houdt het busserijden weer op. Kleinzoon Aart Kleinveld heeft zijn bedrijf met melkvee uitgebreid als compensatie voor het wegvallen van de melkrijdersactiviteiten. Het zelfstandig ondernemersschap blijft hem het meest aanspreken. Hij kocht daarom grond aan om de melkveestapel te kunnen uitbreiden. Hij besloot voorts een melkkoeltank aan te schaffen. Een en ander vergde een flinke investering. Zijn grote zorg is om die investering rendabel te maken.

Voor melkontvanger A. v. 't Wel (55) was het de derde keer dat hij betrokken raakte bij het sluiten van een melkontvangst. Hij gaat nu op het laboratorium werken. Hij vindt het jammer, het contact met de melkrijders te moeten missen.

Bedrijfsleider R. C. Luning bedankte de melkrijders voor hun inzet. Hij toonde er veel waardering voor, dat zij ook in de afbouwperiode hun werk voortreffelijk deden. De heer Krol bood namens Melkunie Holland de melkrijders als herinnering een aardewerk melkbusje aan.

In het laatste jaar was onze buitendienst intensief betrokken bij de veehouderij-bedrijven die overschakelden op tankmelken. Van rayonassistent van Pelt vernamen wij

dat alles op tijd gerealiseerd kon worden. Een plezierige omstandigheid was, dat iedereen de noodzakelijke omschakeling geruime tijd van te voren kon voorzien.

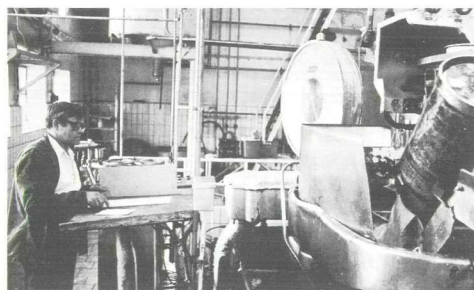
Het sluiten van de melkontvangst Woudenberg was ook voor verschillende veehouders aanleiding hun veehouderij-activiteiten te beëindigen. Sommigen schakelden hun bedrijf geheel over op intensieve veredelingslandbouw. Anderen gingen vanwege hun leeftijd over tot bedrijfsbeëindiging.

Vermeldenswaard is, dat veehouder A. Verbeek te Lunteren precies 50 jaar melk heeft geleverd. Daags voor het sluiten van de bussonontvangst waren hij en z'n vrouw 50 jaar getrouwd. Na hun huwelijksdag, 50 jaar geleden, ging de heer Verbeek naar de Apeldoornse markt en kocht daar 4 melkkoeien. Hij leverde de melk meteen aan 'De Voortuitgang'. Eerst in Renswoude en later in Woudenberg. De crisisjaren dienden zich toen aan. Voor het echtpaar Ver-

beek een allerminst gemakkelijke tijd. De uitbetaalde melkprijs was toen heel mager. Mevrouw Verbeek: 'Je moest toen heel wat doen om een cent te kunnen verdienen. Je ging alles zoveel mogelijk zelf doen, om maar geen geld te hoeven uitgeven. Toch slaagden we er in ieder jaar het bedrijf iets uit te breiden. Er kwamen enkele koeien bij en we gingen kippen houden. We broedden ook de eieren. De broedkasten stonden eerst in de woonkamer. Toen ons eerste kind werd geboren heb ik tegen mijn man gezegd, je zoekt nu maar een andere plek voor die broedkasten'.

De nu 75-jarige Verbeek, vindt het wel begrijpelijk dat het tankmelken wordt ingevoerd. Hij doet er niet meer aan mee. Wel heeft hij tot het laatste moment de gelegenheid benut melk in bussen te leveren. Hij koert nu net de periode van 50 jaar volmaken.

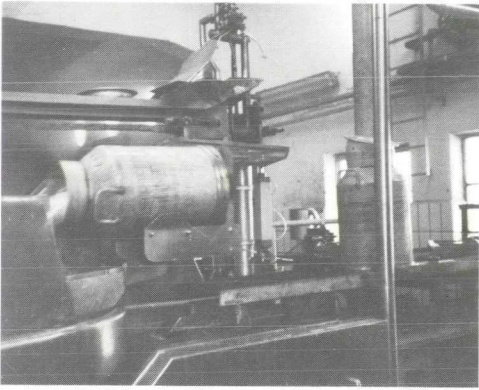
RvdW

Melkontvanger A. v. 't Wel sloot derde bussonontvangst. De heer Krol overhandigde de melkrijders een presentje.

Overgenomen uit: veertiendaags blad Melk, uitgave van de Melkunie Holland, 37e jaargang, 28 mei 1981, nr. 11

De laatste volle melkbussen worden in de fabriek gestort.

verlieten de melkrijders met hun tractoren en vrachtwagens voor de laatste maal het terrein van de fabriek.

De melkbussen, die generaties lang een vast plaatsje innamen in het landschappelijke beeld, waren niet langer meer te zien

De R.M.O.'s in slagorde op het fabrieksterrein.

bij de ingang van het boerenerf. De melkbus kreeg een andere bestemming en ging dienst doen als bloemen- of paraplu-bak wel of niet beschilderd. De melkbus was geschiedenis geworden.

De rijdende melkontvangst (R.M.O)

Nadat de melkbus in 1981 was afgeschaft werd alle melk voortaan opgehaald met tankauto's, ingericht om de melk uit de tanks bij de boeren te pompen en op te slaan. De aflevering vond plaats bij een van tevoren geprogrammeerde fabriek van de Melkunie, waar de verwerking plaats vond. De melk van de boeren uit de omgeving van de fabriek behoefde niet allemaal meer verwerkt te worden in de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang', zoals dat voorheen het geval was.

CDA bezorgd over sluiting melkfabriek

WOUDENBERG — De CDA-fractie, bij monde van mevrouw P. Kroese, in de Woudenbergse gemeenteraad maakt zich zorgen over het verdwijnen van een stuk werkgelegenheid door de voorgestelde opheffing van de roomboterfabriek aan de Stationsweg.

Tevens sprak zij haar bezorgdheid uit over de toekomst van de werknemers van het bedrijf van de Melkunie Holland. Een beroep werd gedaan op het college van burgemeester en wethouders alles in het werk te stellen om de schade zoveel mogelijk te beperken.

Burgemeester J. de Pree kon meedelen dat de sluiting van de melkfabriek het college met zorg en spijt vervult. Inmiddels is door de gemeente bemiddeling bij de herbestemming van het gebouw aangeboden. Wethouder F. Mulder sprak van „mogelijke positieve ontwikkelingen”, doch deed er verder het zwijgen toe.

Zoals bekend zal de Roomboterfabriek over ruim een jaar voorgoed de deuren sluiten. Het Woudenbergse bedrijf wordt overgeheveld naar Gouda. Het personeel van de roomboterfabriek kan grotendeels meeverhuizen. Verder wordt gezocht naar andere overplaatsingsmogelijkheden. Een aantal personeelsleden kan vervroegd afvloeien door gebruik te maken van de VUT en ouderenregeling. De Melkunie heeft in de Woudenbergse vestiging 41 mensen in dienst.

Voor het melktransportcentrum op het terrein zal eveneens naar een oplossing worden gezocht.

Amersfoortse Courant, 2 juni 1985

Bij de fabriek in Woudenberg werd een concentratie van tankauto's gevestigd. Eerder werden deze tankauto's in Bodegraven geparkeerd. In Woudenberg was bij de fabriek meer ruimte beschikbaar voor schoonmaak en stalling van de melk-tankauto's. Deze auto's bezorgden geen melk aan de fabriek in Woudenberg en vormden ook geen onderdeel van deze fabriek.

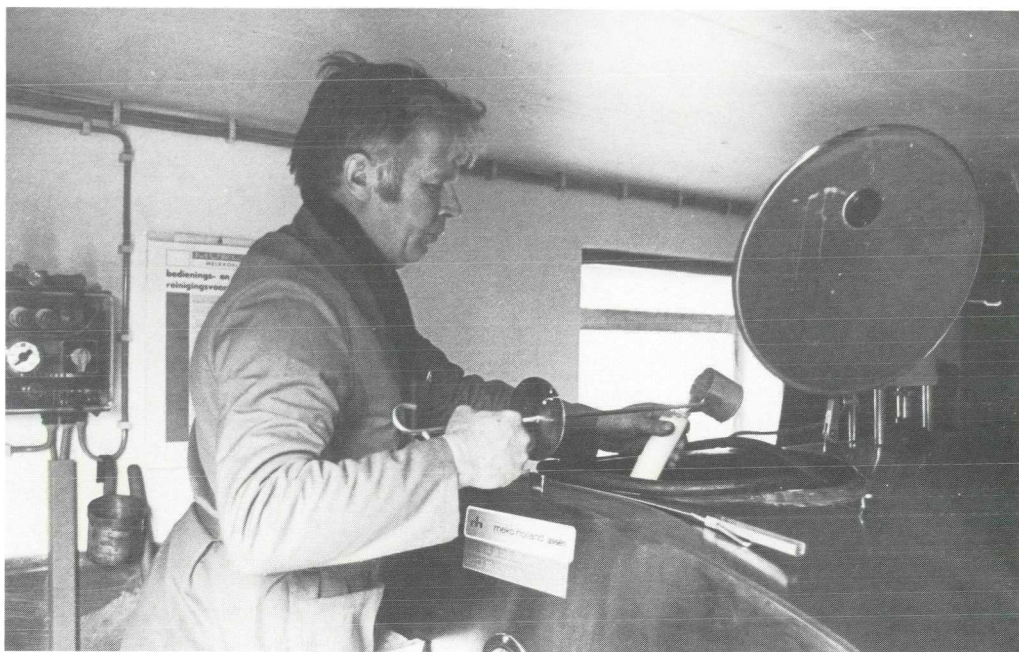
De tankauto's werden dagelijks schoongemaakt. Het schoonmaken gebeurde door middel van een computer zodat er geen handkracht aan te pas kwam. Regelmatig stonden er gemiddeld 15 tankauto's gestald aan de westzijde van de fabriek.

Voor de aanleg van de voorzieningen voor deze rijdende melkontvangst werd in 1978 een bedrag betaald van f 532.228,05.

Fusies en plannen tot sluiting van de fabriek

Korte tijd na de fusie van de Nederlandse Melk Unie met de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' te Woudenberg kwam er een fusie tot stand met de Coöperatieve Melk Centrale te 's-Gravenhage. Onder de naam C.M.C.-Melkunie werd er verder gewerkt. In een later stadium werd er gefuseerd met fabrieken in Noord-Holland. Het concern kreeg de naam van Melkunie Holland.

Inmiddels waren er in de jaren 1984/1985 plannen ontstaan om de melkpoederfabricage uit te breiden. Daarvoor moest een grote poedertoren worden gebouwd in één van de fabrieken van de Melkunie Holland. Er werd voor gepleit om deze poedertoren in de fabriek in Woudenberg te bouwen, maar dat mislukte. Misschien had deze poederfabricage de sluiting van de fabriek in Woudenberg kunnen voorkomen. Waarom was er voor de fabriek in Woudenberg geen toekomst meer? Het plan voor sluiting van de fabriek kwam niet zomaar uit de lucht vallen. In 1981 was er al een studierapport over de toekomst van het

De Rijdende Melk Ontvangst-chauffeur Joop van der Wiel te Woudenberg neemt een monster van de melk, opgeslagen in de tank bij de boer.

bedrijf gemaakt. De uitslag hiervan was dat het economischer was om de productie in Woudenberg over te plaatsen naar Gouda. Er werd echter gekozen voor een tussenoplossing.

Door de melkpoederproductie stil te leggen en het aantal arbeidsplaatsen te verminderen kon het bedrijf nog verschillende jaren blijven 'draaien'. De gedachte was om met het instandhouden van de fabriek ruimte beschikbaar te houden om de jaarlijkse toeneming van de melkaanvoer te kunnen opvangen. In 1981 was het nog heel gewoon dat de melkaanvoer jaarlijks met enkele procenten toenam. De fabriek in Woudenberg werd ook achter de hand gehouden voor het maken van nieuwe producten, die in ontwikkeling waren.

De in 1981 aangevoerde argumenten werden in 1984 volledig van de kaart geveegd. Er werd niet meer maar juist minder melk geleverd. De in Europees verband ingevoerde superheffing dwong de

veehouders minder melk te produceren. Er werd teveel melk geleverd aan de fabrieken, waardoor de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) veel te grote voorraden niet af te zetten boter moest opslaan en financieren. Dat ging veel te veel geld kosten. Als gevolg van de superheffing op teveel geleverde melk ontving de Melkunie Holland voortaan minimaal 100 miljoen kg minder melk. Dat veroorzaakte een onderbezetting. De eerstkomende jaren viel er geen groei in de melkaanvoer te verwachten en daarvan werd de melkfabriek in Woudenberg de dupe. Er was intussen gebleken dat de aanwezige apparatuur in de melkfabriek te Gouda eveneens voor eventuele nieuwe producten inzetbaar was. Ook om die redenen behoorde de fabriek in Woudenberg niet beschikbaar te blijven. Wanneer de boter- en melkpoederproductie helemaal naar Gouda zou worden overgebracht kon er behoorlijk op de kosten worden bespaard.

Woerden, 20 februari 1985

BESTEMD VOOR DE PUBLIKATIEBOEDEN

ACTIVITEITEN WOUDBERG NAAR GOUDA

Melkunie Holland heeft plannen uitgewerkt om de boter- en poederproductie van Woudberg te verplaatsen naar Gouda. Hierover heeft de directie van de Zuivel/Exportgroep een rapport opgesteld. Woudberg produceert in hoofdzaak boter in kleinverpakking. In totaal zijn 41 medewerkers in vaste dienst. De plannen veroorzaken geen gedwongen ontslagen.

Voor de medewerkers worden arbeidsplaatsen in andere vestigingen gezocht. In ieder geval kunnen er 21 medewerkers naar Gouda. Voorts zijn verschillende medewerkers in de gelegenheid gebruik te maken van de ouderas- en VWT-regeling.

Door de superheffing leveren de melkveehouders in de komende jaren jaarlijks ca. 100 miljoen kg minder melk. Dit leidt vooral tot onderbemanning van de boter- en poederbedrijven Woudberg en Gouda. De opgestelde plannen moeten hierin verbetering brengen.

Op het terrein van Woudberg is ook een RVS-transportcentrum gevestigd. Hiervoor wordt een oplossing gezocht.

De groepsdirectie heeft advies uit te brengen. Voorts zijn de plannen voorgelegd aan de werknemersorganisatie. Binnenkort start het overleg. De groepsdirectie verwacht na de definitieve beslissing, ongeveer 1 jaar nodig te hebben voor de uitvoering.

Zuivel/Exportgroep
Drs. J.J.L.M. van Gent

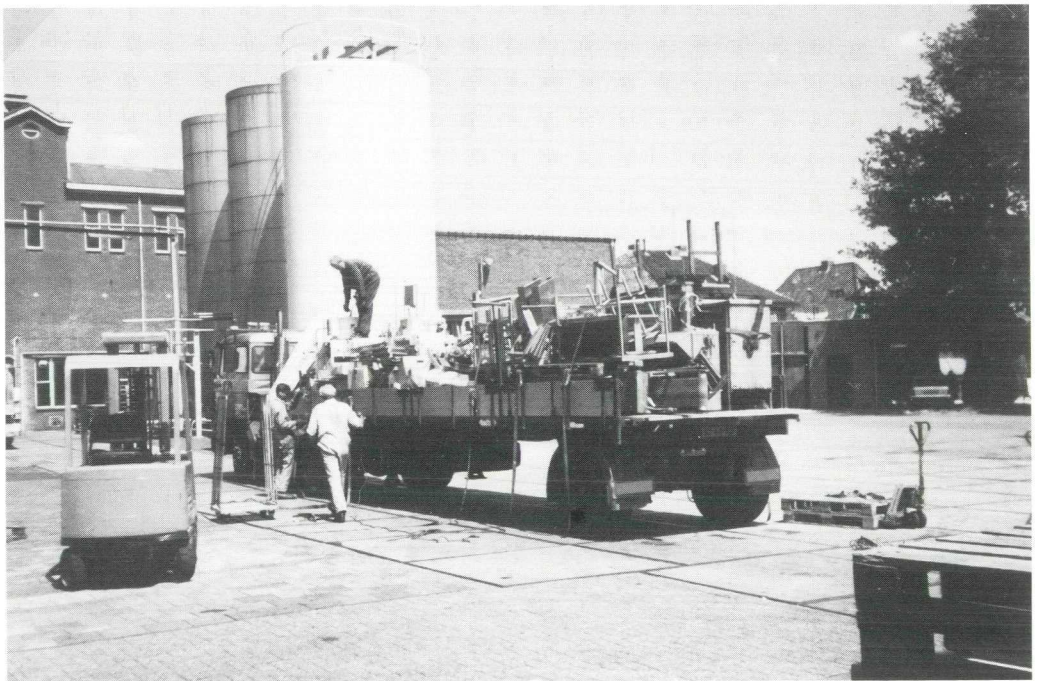
Voor de medewerkers van de fabriek was het een heel vervelende zaak. De vertrouwde fabriek, waar sommigen jaren hadden gewerkt, moest worden gesloten. Een aantal medewerkers kon werk krijgen in zusterbedrijven. Anderen zochten elders werk en enkelen maakten gebruik van de Regeling Vervroegde Uittreding (V.U.T.)

Ook het Rijdend Melk Ontvangst Centrum (R.M.O) bij de fabriek in Woudberg werd gesloten. De tankwagens moesten naar een andere standplaats uitwijken.

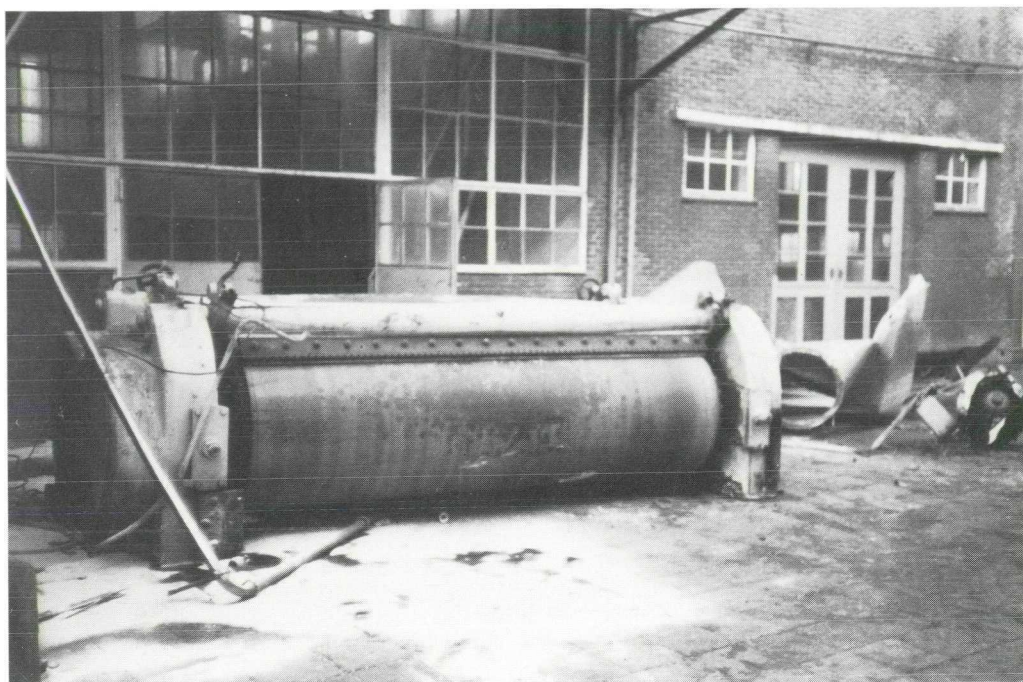
De sluiting van de melkfabriek per 1 juli 1986

Er was eens een Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' in Woudberg. Dit kon worden gezegd op 1 juli 1986 toen de productie van boter en andere melkproducten werd gestaakt. Twee symbolen blijven ons doen denken aan deze fabriek en wel de schoorsteenpijp, die over een grote af-

De ontluistering van de fabriek. Machines, die nog konden worden gebruikt, werden afgevoerd naar de fabriek in Gouda.

De ontluistering van de fabriek. De walsenpoedermachine is gesloopt en wacht op afvoer naar de schroothandelaar.

stand als blikvanger dienst doet en de naam van de fabriek in de noordelijke gevel van het gebouw. Gedurende een respectabel aantal van 89 jaren is er boter in deze fabriek geproduceerd. Klein begonnen met een handkarn en eindigende met een electrisch aangedreven boterkanon.

Vele Woudenbergse gezinnen en gezinnen uit de naaste omgeving hebben door de jaren heen een bestaan gevonden in deze fabriek. Talrijke boeren leverden de melk aan de fabriek en de melkprijs, die hen een inkomen moest garanderen, was nooit hoog genoeg. De melkrijders met paard en wagen, trekker en wagen of vrachtauto en later de tankwagen vormden een schakel tussen de melkleverancier en de fabriek.

Dicht bij de spoorwegovergang en het station Woudenberg-Scherpenzeel was altijd veel bedrijvigheid door aanvoer van melk

en afvoer van melkproducten. Er was een komen en gaan van zuivelarbeiders. Dit alles is niet meer.

De omgeving van het station is veranderd door het wegvallen van de melkfabriek, in 1897 gesticht door burgemeester J.B. de Beaufort en in 1900 omgezet in een naamloze vennootschap omdat de boeren geen coöperatie wilden stichten. Door de fusie per 1 januari 1968 is de wens van burgemeester De Beaufort - om het beheer van de fabriek te doen plaatsvinden in de vorm van een coöperatie - veel later toch in vervulling gegaan.

Reeds voor de sluitingsdatum werd de fabriek te koop aangeboden. Bruikbare machines werden afgevoerd naar de fabriek in Gouda en ander materiaal was rijp voor de sloop. Het terrein met opstallen werd verkocht aan het Transportbedrijf Wetro te Scherpenzeel. In 1963 was dit bedrijf in Woudenberg aan de Zeisterweg

De verkoop van de fabriek in 1986. De heer M.J. Hendrikse, hoofd van de administratie van de fabriek, overhandigt de sleutels aan de nieuwe eigenaar, de heer C. van de Wetering.

21 uit zijn 'jasje' gegroeid en werd er uitgeveken naar Scherpenzeel. Ten tijde van de koop van het 2,6 hectare grote fabriekscomplex telde het bedrijf 26 transportwagens.

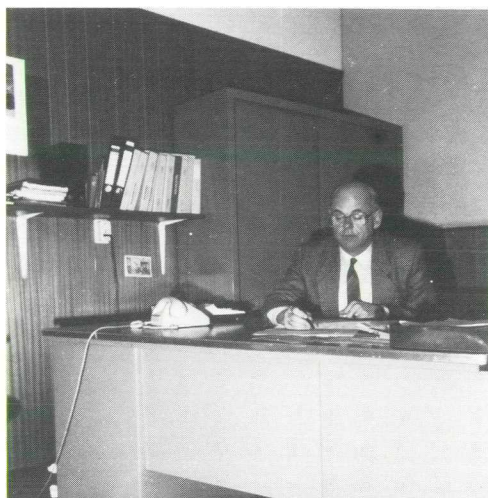
Een agrariër op de voorgrond

Na de fusie per 1 januari 1968 werden er

Lijst van werknemers van de fabriek per 1 juli 1986

Op 1 juli 1986 - ten tijde van de sluiting van de fabriek - moest er voor de onderstaande werknemers een nieuwe bestemming worden gevonden:

Naam en voorletters	Functie	Nieuwe bestemming
Alosery, R	monteur	Fabriek Gouda
Andich, H.E.L	ass. boter maker	Fabriek Hilversum
Bos, J.	botermaker	Fabriek Gouda
van Dijk, H.	botermaker	Fabriek Woerden
van Ee, J.	centrifugist	Fabriek Gouda
van Garderen, C	kantine beheerder	Fabriek Woerden
van Garderen, E.J.C.	centrifugist	Fabriek Woerden
van Ginkel, W.	walsenpoeder maker	Fabriek Gouda
van Grootheest, J.	loonadministrateur/ boekhouder	Regeling Vervroegde Uittreding

De heer M.J. Hendrikse, hoofd van de administratie, kwam in 1947 bij de fabriek en nam in 1987 afscheid.

melkleverancierscommissies opgericht om als schakel te fungeren tussen de boeren en de fabriek. De melkleverancier Cornelis Jan van Ekris van de boerderij 'Leeuwenstein' aan de Rumelaarsweg nr. 3 te Woudenberg is een aantal jaren voorzitter geweest van een melkleverancierscommissie.

Deze veehouder heeft zich verdienstelijk gemaakt voor zowel agrarisch Wouden-

Hamminga, A.	voorman boterinpakker	Fabriek Gouda
Harskamp, B.	1e condenseur/spray-poedermaker	Fabriek Hilversum
Hendrikse, M.J.	hoofd v.d. administratie	Regeling Vervroegde Uittreding
de Heus, A.J.	stapelaar	Fabriek Hilversum
Hol, E.	administratief medewerker	Fabriek Veenendaal
Huigenbos, C.	afleveringschauffeur	Fabriek Gouda
Kadouri, D.	ass. botermaker	Fabriek Gouda
Klein Wolterink, J.W.	chef botermaker	Fabriek Gouda
Kooistra, J.	hoofd productie en distributie	Fabriek Gouda
Ossendrijver, P.W.	1e botermaker	Regeling Vervroegde Uittreding
Rozeboom, D.	condenseur/poedermaker	Fabriek Gouda
Saakes, P.	chef bedrijfskantoor	Fabriek Gouda
Sojhir, B.B.M.	ass. botermaker	Fabriek Gouda
van Soeren, H.	afleveringschauffeur	Fabriek Hilversum
Thomassen, E.	voorman melkverwerking	Fabriek Veenendaal
Traa, H.	leerling botermaker	Fabriek Volnij *
Verbeek, D.	telefoniste/assistent-administratie	Fabriek Hilversum
Vermeulen-v.Maanen, H.	laborante	Fabriek Veenendaal
van de Vlierd, G.	heftruck-chauffeur	Fabriek Gouda
van Voorthuizen, W.G.	chef technische dienst	Fabriek Gouda
de Vries, P.E.J.	1e botermaker	Fabriek Gouda
v.d. Waerd, J.	walsen poedermaker	Fabriek Hilversum
Werkman, W.	laborant	Fabriek Woerden
Nagel, W.	directeur	Blijft directeur van Fabriek Gouda

* De fabriek Volnij te Nijkerk behoort niet tot de Melkunie.

berg en omgeving als voor de gehele Woudenbergse gemeenschap. Het hierna
 berg en omgeving als voor de gehele Woudenbergse gemeenschap. Het hierna
 volgend overzicht van functies toont dat
 duidelijk aan:

Coöperatieve Rabobank "Woudenberg en Omstreken" B.A.

- Lid Raad van Toezicht 1964 - 1976
- Voorzitter van het bestuur 1976 tot heden

Utrechts Landbouw Genootschap

- Dagelijks bestuurslid U.L.G. 1973 t/m 1978
- Vice-voorzitter 1974 t/m 1978
- hoofdbestuurslid K.N.L.C. (Koninklijk Nederlands Landbouw Comité) voor het U.L.G. 1974 t/m 1978
- lid Raad van Commissarissen Accountantskantoor U.L.G. 1974 t/m 1980
- plaatsvervangend lid Gewestelijke Raad Landbouwschap 1975 t/m 1980

Melkunie Holland B.V.

- afdelingsbestuurslid
- lid Raad van Toezicht
- vice-voorzitter Raad van Toezicht

mei 1978 tot mei 1983
mei 1983 tot mei 1985
mei 1985 tot heden

Utrechtse Landbouw Genootschap afdeling Woudenberg

- voorzitter afdelingsbestuur

1969 tot 1981

Stichting Oud Woudenberg

- voorzitter stichtingsbestuur

1975 tot heden

Raadslid/wethouder van gemeente Woudenberg

- lid van de Gemeenteraad
- wethouder

september 1974 tot april 1984
mei 1975 tot september 1983

Stichting Vrienden van het Protestants Christelijk
Bejaardencentrum Groenewoude te Woudenberg

- voorzitter

1985 tot heden.

De heer C.J. van Ekris, vanaf mei 1978 tot heden bestuurslid van de Melkunie Holland B.V.

Uit het bovenstaand overzicht blijkt dat de heer C.J. van Ekris reeds vanaf 1978 deel uitmaakt van het bestuur van de Melkunie

Holland B.V. waarvan ook de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' te Woudenberg eigendom was.

Slotwoord

De schrijvers van deze kroniek hebben met veel genoegen de geschiedenis van de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' op schrift gesteld. Tot 1 januari 1968 boden de notulen van de aandeelhouders vergaderingen en de bijeenkomsten van de Raad van Commissarissen voldoende interessante gegevens voor de geschiedschrijving. Na de fusie kon er vanaf 1 januari 1968 niet volledig over de archieven van de Melkunie worden beschikt en is er op andere wijze getracht betrouwbare gegevens te verkrijgen.

Veel dank is verschuldigd aan de heer M.J. Hendrikse, hoofd van de administratie, die 40 jaren aan de fabriek verbonden is geweest.

De Klapperman

Uitgave van de Stichting Oud-Woudenberg.

Redactie

Mej. H.J. Blokhuis, G.D. Marringa, H. Schouten,
Th. van Straalen, J.J. Timmer.

Redactie-adres

G.D. Marringa, Tromplaan 15, 3931 AG Woudenberg,
tel. (03498) 23 28.

Abonnement

'De Klapperman' wordt aan donateurs van de stichting zonder kosten toegezonden. Donatie minimaal f 15,-. Losse nummers f 10,-.

Secretariaat stichting

Adres: Postbus 2, 3930 EA Woudenberg.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is zonder toestemming van de uitgeefster niet toegestaan.

Tekst

1962-1967 W. van Halem. Aangevuld en bewerkt door G.D. Marringa. Vanaf 1-1 1968 is de tekst van G.D. Marringa.

Geraadpleegde bron

Notulen van de vergaderingen van de Raad van Commissarissen en de archieven van de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' te Woudenberg, alsmede gesprekken met M.J. Hendrikse.

Foto's

De gepubliceerde foto's komen uit de collectie van de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' te Woudenberg en van enkele particulieren.

Bij de omslag

Luchtfoto uit 1969. Op de voorgrond de Stationsweg en links de Landaasweg.

Behoort bij mededelingenblad nr. 33.